

SUOMEN METSÄTIETEELLINEN SEURA — FINSKA FORSTSAMFUNDET
(*SOCIETY OF FORESTRY IN SUOMI — FORSTWISSENSCHAFTLICHE
GESELLSCHAFT IN SUOMI — SOCIÉTÉ FORESTIÈRE DE SUOMI*)

SILVA FENNICA 26

LAURI ILVESSALON
MUISTO

GEDÄCHTNISSCHRIFT
FÜR DR. LAURI ILVESSALO

HELSINKI 1932

L. Flessvals

SUOMEN METSÄTIETEELLINEN SEURA — FINSKA FORSTSAMFUNDET
(*Society of Forestry in Suomi — Forstwissenschaftliche Gesellschaft in
Suomi — Société Forestière de Suomi*)

SILVA FENNICA 26

LAURI ILVESSALON
MUISTO

GEDÄCHTNISSCHRIFT
FÜR DR. LAURI ILVESSALO

HELSINKI 1932

SILVA FENNICA

N:o 26 (1932)

LAURI ILVESSALON MUISTO GEDÄCHTNISSCHRIFT FÜR DR. LAURI ILVESSALO

SISÄLTÖ

INHALT

	S.
Alkusanat. — <i>Vorwort</i>	5, 7
LAURI ILVESSALO 12. VI. 1887—4. IV. 1928, kirj. Mauno Pekkala. — <i>Dr. LAURI ILVESSALO 12. VI. 1887—4. IV. 1928</i>	9, 15
LAURI ILVESSALON julkaisutoiminta. — <i>Die Veröffentlichungen Dr. LAURI ILVESSALOS</i>	17
LAURI ILVESSALON viimeinen esitelmä: Metsätaloutemme nykyinen tila ja lähitulevaisuuden tarpeet. — <i>Der letzte Vortrag von Dr. LAURI ILVESSALO: Die gegenwärtige Lage der finnischen Forstwirtschaft und die Forderungen der nächsten Zukunft. (Referat.)</i>	21, 33
LAURI ILVESSALON jälkeen jääneistä papereista: Valtion metsänhoitolaitoksen perustaminen Suomeen ja yleisen mielipiteen suhtautuminen siihen. — <i>Aus den hinterlassenen Schriften Dr. LAURI ILVESSALOS: Die Entstehung der staatlichen Forstverwaltung in Suomi (Finnland) und das Verhalten der öffentlichen Meinung zu dieser Frage. (Referat.)</i>	35, 52

ALKUSANAT.

Suomen Metsätieteellisen Seuran hallitus päätti kokoontuessaan heti tohtori LAURI ILVESSALON kuoleman jälkeen toimittaa hänen muistolleen omistetun julkaisun, joka sisältäisi hänen elämäkertansa ja hänen julkaisujensa luettelon. Lisäksi päätettiin siihen ottaa LAURI ILVESSALON viimeinen työ, hänen esitelmänsä »Metsätaloutemme nykyinen tila ja lähitulevaisuuden tarpeet», joka luettiin Metsäviikon avajaisissa kuusi päivää ennen sen kirjoittajan vaipumista ikuiseen uneen.

Julkaisun ilmestyminen on viipynyt siitä syystä, että tahdottiin odottaa vainajan jälkeenhjättämien töiden julkisuuteen tuleamista. Eräs jälkeenhjätäneistä tutkielmista »Suomen metsänhoitolaitoksen synty ja yleisen mielipiteen suhtautuminen siihen» tuli huomatuksi vasta äskettäin; ja katsottiin olevan paikallaan, että sekin tulisi liitetyksi muistojulkaisuun. Näin ilmeni tässä julkaisussa se LAURI ILVESSALON toiminnalle ominainen piirre, että hän tahtoi rakentaa työnsä sille vankalle pohjalle, jonka aikaisemmat sukupolvet olivat lujittaneet, mutta tahtoi samalla luoda katseensa tulevaisuuteen. Kehittäessään suunnitelmia vastaista työtä varten saattoi hän näin ottaa oppia entisistä saavutuksista, vieläpä kääntää tehdyt virheetkin palvelemaan tulevaisuutta.

Tohtori LAURI ILVESSALO oli Suomen Metsätieteellisen Seuran parhaita voimia. Hän liittyi jäseneksi jo v. 1910, siis Seuran perustamisen jälkeisenä vuonna ja tuli siis kuulumaan sen piiriin kahdeksantoista vuoden ajan. Arkistonhoitajana hän toimi 1913—25, oli varapuheenjohtajana 1924—25, puheenjohtajana 1925—26 ja kuului Seuran hallitukseen 1924—27. — Kun silmäilee Seuran pöytäkirjoja LAURI ILVESSALON jäsenyysvuo-

silta, tulee vakuutetuksi siitä, että hänen merkityksensä Seuran toiminnan elähyttäjänä ja ylläpitäjänä oli arvaamaton. Ja kuitenkin ei pöytäkirjoista näy kuin osa siitä uupumattomasta työstä, minkä hän lähes kahden vuosikymmenen aikana Seuran hyväksi suoritti.

Tämä muistojulkaisu olkoon vaatimattomana kiitollisuuden osoituksena siitä kaikesta, mitä LAURI ILVESSALO Suomen Metsätieteelliselle Seuralle oli. Sen tarkoitus on myös tehdä LAURI ILVESSALON elämäntyö tunnetuksi niille Seuran jäsenille, jotka eivät ole häntä henkilökohtaisesti tunteneet, ja antaa muillekin metsäalan harrastajille pysyväinen kuva miehestä, joka lyhyestä elinajastaan huolimatta ehti tehdä paljon Suomen metsien ja metsätieteen hyväksi.

Helsingissä, marraskuulla 1932.

VORWORT.

Der Vorstand der Forstwissenschaftlichen Gesellschaft in Suomi beschloss in einer Sitzung unmittelbar nach dem Tode Dr. LAURI ILVESSALOS dem Andenken des Verstorbenen eine besondere Veröffentlichung zu widmen, die einen Lebensabriss und das Verzeichnis seiner Publikationen enthalten sollte. Ausserdem sollte die letzte Arbeit des Verstorbenen, sein Vortrag »Die gegenwärtige Lage der finnischen Forstwirtschaft und die Forderungen der nächsten Zukunft« darin zum Abdruck kommen, der bei der Eröffnung der Waldwoche sechs Tage vor dem Hinscheiden des Verfassers vorgelesen wurde.

Die Herausgabe dieser Veröffentlichung verzögerte sich, weil man das Erscheinen der hinterlassenen Arbeiten des Verstorbenen abwarten wollte. Eine der hinterlassenen Studien Dr. ILVESSALOS »Die Entstehung der staatlichen Forstverwaltung in Suomi und das Verhalten der öffentlichen Meinung zu dieser Frage« wurde erst kürzlich bemerkt und ebenfalls zur Veröffentlichung in diesem Werke bestimmt. So konnte ein für Dr. ILVESSALOS Wirken charakteristischer Zug beleuchtet werden, der seine Arbeit auf der festen Grundlage zu errichten bestrebt war, die vergangene Generationen gelegt hatten, gleichzeitig aber auch seinen Blick auf die Zukunft richtete, und, indem er neue Ziele aufstellte, von der Vergangenheit zu lernen ja sogar begangene Fehler im Dienste der Zukunft zu verwerten verstand.

Dr. LAURI ILVESSALO war eine der führenden Persönlichkeiten in der Forstwissenschaftlichen Gesellschaft. Schon 1910, ein Jahr nach Begründung der Gesellschaft, wurde er Mitglied derselben und gehörte ihr also achtzehn Jahre an. 1913—25 war er Archivar, 1924—25 zweiter Vorsitzender, 1925—26 erster Vorsitzender und 1924—27 Mitglied des Vorstandes. — Wenn

man die Sitzungsberichte der Gesellschaft aus diesen Jahren durchblättert, erhält man eine Vorstellung davon, was der Verstorbene für die Gesellschaft eigentlich bedeutet hat. Und doch zeigen diese Sitzungsberichte nur einen Teil der unermüdlichen Arbeit, die Dr. LAURI ILVESSALO fast zwei Jahrzehnte lang für diese geleistet hat.

Die vorliegende Veröffentlichung soll ein bescheidenes Zeichen des Dankes für alles sein, was der Verstorbene für die Forstwissenschaftliche Gesellschaft bedeutet hat. Ausserdem soll sie die Lebensarbeit des Verstorbenen den Mitgliedern der Gesellschaft nahe bringen, die ihn nicht persönlich kennen gelernt haben, und weiter auch andern Fachgenossen das Bild eines Mannes zeichnen, der trotz kurzer Lebensdauer soviel für die finnische Waldwirtschaft und Forstwissenschaft geleistet hat.

Helsinki, im November 1932.

LAURI ILVESSALO

12. VI. 1887—4. IV. 1928.

Yli neljä vuotta on kulunut siitä aikaa, kun tri LAURI ILVESSALO, eräs Suomen metsänhoitotieteen ensimmäisistä miehistä jätti ajallisen elämän. Tarkemmin sanottuna tulee ensi huhtikuun 4 päivänä kuluneeksi viisi vuotta hänen kuolemastaan.

LAURI ILVESSALO syntyi Tampereella kesäkuun 12 päivänä 1887, tuli ylioppilaaksi Tampereen realliyseosta toukokuun 21 päivänä 1906, suoritti metsänhoitotutkinnon Helsingin yliopistossa marraskuun 21 päivänä 1910 ja otettiin ylimääräiseksi metsänhoitajaksi (metsäkonduktööriksi) metsähallitukseen pari päivää myöhemmin. Heti tutkinnot suoritettuaan määrättiin hänet hoitamaan metsänhoidon professorin assistentin tointa Helsingin yliopistossa, ja hän toimikin assistenttina marraskuun 15 päivästä 1910 huhtikuun 30 päivään 1913. Auskultoituaan metsähallituksessa säädetyin ajan ja toimitettuaan erinäisiä metsänhoidollisia töitä silloisessa Siikakankaan harjoitusalueessa sekä suoritettuaan vuosina 1915 ja 1916 tutkimuksia männyn siemenvuosista erinäisissä Suomen eteläpuoliskon hoitoalueissa hän jatkoi näiden töidensä ohella opintojaan suorittaen toukokuun 31 päivänä 1917 fil. kand.-tutkinnon hyvillä arvosanoilla. Jo tätä aikaisemmin, eli vuonna 1912 oli ILVESSALO otettu Suomen Metsänhoitoyhdistyksen palvelukseen huolehtimaan yhdistyksen julkaisutoiminnasta, lähinnä Metsätaloudellisen Aikakauskirjan toimittamisesta, jota tehtävää hän hoiti aina vuoden 1917 loppuun. Lokakuun 1 päivänä 1917 määrättiin hänet metsänarvostelijaksi, jota paitsi hän vuonna 1918 lyhyen aikaa hoiti Hämeen läänin virkatalo-hoitoalueen metsänhoitajan virkaa. Perusteellisten opintojensa ja luon-

taisten taipumustensa ansiosta määrättiin hänet lokakuun 16 päivänä 1918 hoitamaan metsänhoidon professorin virkaan kuuluvaa opetusvelvollisuutta metsänhoitotutkintoa varten, missä tehtävässä hän kuollessaankin oli. Maisteriksi vihittiin ILVESSALO marraskuun 20 päivänä 1917. Filosofian lisensiaattitutkinnon hän suoritti, väitelttyään marraskuun 20 päivänä 1920, toukokuun 17 päivänä 1923, tällöinkin hyvillä arvosanoilla, filosofian tohtorin arvon hän sai saman kuun 31 päivänä. Metsänhoidon professuurin ohella hän antoi vuosina 1918—24 opetusta myös metsäpolitiikassa. Väliaikaisena metsänhoidon tarkastajana hän toimi vuosina 1920 ja 1921 laati silloin ehdotuksen Imatran valtionmaiden käytön ja hoidon järjestämisestä, jonka tehtävän metsähallitus oli hänelle uskonut.

Ylläesitetynlaiset ovat pääpiirteet tri ILVESSALO-vainajan varsinaisesta metsänhoitomiestoiminnasta. Merkityksellisimmät ovat kuitenkin olleet hänen tehtävistään ne, jotka ovat kohdistuneet metsätieteelliseen tutkimustoimintaan. Niin kuin edellä jo mainittiin, hän suoritti kesäkausina 1915 ja 1916 tutkimuksia männyn siemenvuosista, kesällä 1921 hän laati selvityksen Raivolan lehtikuusimetsästä ja kesällä 1925 hän toimitti tutkimuksen metsien tilasta ja suojavyöhykkeen tarpeellisuudesta Karjalankannaksen Suomenlahden rannikolla. Samaan aikaan hän suoritti metsätieteellisen koelaitoksen toimesta tutkimuksen Suomenlahden ulkosaarten lentohietikkojen sitomismahdollisuuksista ja kesällä v. 1926 metsätutkimuksia ja metsänarvioimistöitä Inarin hoitoalueessa, valmistuen niiden nojalla selvityksen mainitun hoitoalueen metsävaroista ja metsätaloudesta. Vielä kesällä 1927 hän suoritti metsätutkimuksia ja metsänarvioimistöitä Petsamon ja Utsjoen hoitoalueissa.

On luonnollista, että tällaisen ahkeran tutkimustoiminnan tuloksena ilmestyi kokonainen joukko arvokkaita tutkimuksia, jotka julkaistiin milloin Suomen Metsätieteellisen Seuran, Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen, Suomen Metsänhoitoyhdistyksen tai muiden yhtymien julkaisusarjoissa sekä eri aikakauskirjoissa. Niinpä ilmestyikin jo vuonna 1913, siis muutama vuosi sen jälkeen, kun tri ILVESSALO oli suorittanut metsänhoitotutkinnon, ensimmäinen hänen tutkimuksistaan: »*Versuche mit ausländischen Holzarten im Staatsforst Vesijako* sekä vuonna 1916: *Lehtikuusen*

viljelys Suomessa, joista edellinen julkaistiin Suomen Metsätieteellisen Seuran julkaisusarjassa ja jälkimmäinen Suomen Metsänhoitoyhdistyksen erikoistutkimuksena. Vuonna 1917 tuli julkisuuteen teos: *Tutkimuksia mäntymetsien uudistusvuosista Etelä- ja Keski-Suomessa* ja vuonna 1920 akateeminen väitöskirja: *Ulkomaalaisten puulajien viljelemismahdollisuudet Suomen oloja silmälläpitäen*, johon oli keskitetty tri Ilvessalon monien vuosien kuluessa suorittaman tutkimustoiminnan päätulokset. Näitä ansiokkaita tutkimuksia seurasivat useat uudet teokset, nimittäin vuodelta 1923: *Raivolan lehtikuusimetsä*, vuodelta 1926: *Metsätieteellinen tutkimustoiminta Suomessa* (Metsätieteellisen tutkimustoiminnan synty ja kehitys sekä yleiskatsaus toimitettuihin tutkimuksiin); *Forest Research Work in Finland*; *Suomenlahden ulkosaarten lentohietiköt ja niiden sitomismahdollisuudet*; *Metsien säilymisen turvaaminen Karjalan Kannaksen Suomenlahden rannikolla* ja vuodelta 1927: *Ehdotus Suomen metsätieteellisen tutkimustoiminnan kehittämiseksi*. Kuoleman johdosta keskeneräiseksi jäi mm. käsikirjoitus laajaan maapallon metsävaroja koskevaan tutkimukseen. Näiden erikoisteosten lisäksi on tri ILVESSALO julkaissut mitä monilukuisimman määrän artikkeleita suomen, saksan ja englannin sekä puolan kielillä koti- ja ulkomaisissa aikakauskirjoissa ja muissa julkaisuissa. Mainituissa kirjoituksissa on käsitelty mitä erilaisimpia metsänhoidollisia ja metsätaloudellisia kysymyksiä, enimmäkseen kuitenkin kohdistuen puhtaasti metsänhoidollisiin asioihin, mutta varsin lukuisat myös metsäpolitiikan alaan. Ennen kaikkea on tässä kohden viitattava maailman metsävaroja, metsäopetusta ja metsätieteellistä tutkimustoimintaa koskeviin kirjoituksiin, jotka muodostavat pohjan niille tutkimuksille, jotka tältä alalta myöhemmin on julkaistu. Lopuksi mainittakoon tri ILVESSALON suunnittelemana suuri kokoomateos: *Maa ja Metsä*, jonka ensimmäisen metsäosan hän ehti itse toimittaa.

Tietojaan syvensi tri ILVESSALO ulkomaille tekemillään stipendimatkoin. Niinpä hän teki v. 1922 osaksi Alfred Kordelinin yleisen edistys- ja sivistysrahaston, osaksi maatalousministeriön myöntämällä stipendillä dendrologis-metsänhoidollisen tutkimusmatkan Saksaan, Sveitsiin, Itävaltaan ja Italiaan sekä vuonna 1924 Viroon, Latviaan, Liettuaan ja Puo-

laan, miltä viimeksi mainitulta matkalta on muistona m.m. Polonia restituta-ritarikunnan komentajaristi. Tieteellisten ansioittensa perusteella oli hänet myös kutsuttu useitten tieteellisten seurojen ja yhdistysten jäseneksi. Niinpä hän oli Suomalaisen Tiedeakatemian, Suomen Metsätieteellisen Seuran (arkistonhoitajana toimintavuosina 1913—25, varapuheenjohtajana toimintavuonna 1924—25 ja puheenjohtajana 1925—26 sekä hallituksen jäsenenä 1926—27), Suomen Maataloustieteellisen Seuran, Suomen Maantieteellisen Seuran, Societas pro Fauna et Flora Fennican, Suomalaisen Kasvi- ja Eläintieteellisen Seuran Vanamon sekä Kansantaloudellisen Yhdistyksen jäsen. Monia luottamustehtäviä hänelle myöskin uskottiin, joista mainittakoon Suomen Metsänhoitoyhdistyksen johtokunnan ja yhdistyksen ylläpitämän metsätaloudellisen valistustoimiston jäsenyys.

Edellä ainoastaan pääpiirtein esitetyt tiedot tri ILVESSALON työkaudelta, joka inhimillisesti katsoen oli lyhyt, ainoastaan 17 vuotta, osoittavat jo ilman muuta millä antaumuksella ja uupumattomalla uutteruudella niiden suorittajan on täytynyt tehtävänsä suhtautua. Ne osoittavat, että tuo aika tuloksia silmällä pitäen on sittenkin ollut pitkä. Palautetakoon vain mieleen, millä perinpohjaisuudella ja menestyksellä hän suoritti tutkintonsa, millä huolella ja ahkeruudella hän hoiti opetustehtävänsä yliopistossa, miten innostuneella ja syvällisellä tavalla hän vaikeana aikana toimitti monet vuodet Metsätaloudellista Aikakauskirjaa ja millä tunnollisuudella ja rakkaudella hän kävi käsiksi siihen työhön, opetus- ja tutkimustyöhön, joka muodostui, niinkuin edellä esitetystäkin käy selville, hänen ammattimiestoimintansa keskeisimmäksi ja tärkeimmäksi osaksi. Tällaisella tavalla suoritettu työ on aina tuloksista rikas ja sellaisena tuntevat kaikki tri ILVESSALO-vainajankin työn. Metsätaloudellisesta Aikakauskirjasta kehittyi hänen johdolla, eikä suinkaan vähemmän hänen tavalista terävemmän kynänsä vaikutuksesta, luettu ja arvossapidetty ammatilehti. Hänen tutkimustyönsä, ennen kaikkea se osa siitä, joka kohdistui ulkomaalaisten puulajien viljelemismahdollisuuksien selvittämiseen Suomessa, on ollut perustavaa laatua samalla kuin se on ollut yleisesti tunnettu. Hänen toimintansa opettajana monen metsäylioppilaspolven kasvattajana,

innostuksen herättäjänä ja ensimmäisten ammattitietojen antajana säilyy kauan lukuisten nuorten metsänhoitomiesten mielessä ja on siten jättänyt pysyviä jälkiä. Metsätieteellisen tutkimuksen perustavan merkityksen ymmärtävänä ja sitä lämpimästi harrastavana ja tukevana henkilönä muistetaan tri ILVESSALO-vainaja aina kun metsätieteellisestä tutkimuksesta Suomessa puhutaan. Tämä puoli hänen toiminnastaan ilmeni, paitsi hänen omassa tutkimustyössään, ennen kaikkea hänen työssään Suomen Metsätieteellisen Seuran hyväksi. Laajemmatkin kansalaispiirit arvostavat suuresti hänen työtään lukuisten esitelmien pitäjänä ja kansantajuisien artikkelien ja kirjasten kirjoittajana, minä hän osoittautui sujuvakynäiseksi mieheksi ja taitavaksi tyylinkäyttäjäksi.

Pitemmältä ja yksityiskohtaisemmin ei ole tarvis luetella niitä tehtäviä, jotka tri ILVESSALO elämänsä aikana ehti suorittaa, eikä myöskään lähemmin kosketella niitä ominaisuuksia, jotka takasivat hänen työnsä menestymisen, sillä ne ovat jo edellä esitetynkin perusteella selvät. Sallittaneen kuitenkin tässä yhteydessä huomauttaa, että henkilöllä, jonka elämäntyössä voidaan viitata sellaisiin saavutuksiin kuin tri ILVESSALON, on täytynyt olla myöskin sellaisia ominaisuuksia, joita ihminen toisessaan jokapäiväisessä elämässä on tottunut kunnioittamaan ja arvossapitämään. Niinpä olikin tri ILVESSALO-vainaja olemukseltaan vaatimaton, itseään mahdollisimman vähän esilletuova ihminen, joka omasi lisäksi sitä, mikä ihmisessä on kaikkein inhimillisintä, huumorintajua. Nämä ominaisuudet olivat kaikille, jotka olivat hänen lähellään, tunnetut. Tri ILVESSALON myönteisiä ominaisuuksia ajatellen sekä hänen suurta elämäntyötänsä arvostaen, ovat oppilaat ja ystävät maalauttaneet hänen muotokuvansa yliopiston metsätieteellisessä oppisalissa säilytettäväksi muistona tulevillekin metsämiespolville sekä pystyttäneet hänen haudalleen patsaan pysyväksi muistomeriksi siitä, mitä hän on Suomelle ja erittäinkin sen metsätaloudelle ollut.

Helsingissä, lokakuulla 1932.

MAUNO PEKKALA.

DR. LAURI ILVESSALO

12. VI. 1887—4. IV. 1928.

Dr. LAURI ILVESSALO wurde am 12. Juni 1887 geboren. 1906 bestand er sein Abiturientenexamen, 1910 sein Forstmeisterexamen und wurde im gleichen Jahre ausserordentlicher Forstmeister. Zunächst war er als Assistent des Professors für Waldbau an der Universität Helsinki, dann mehrere Jahre im Dienste des Finnischen Forstvereins als Herausgeber der Forstlichen Zeitschrift (*Metsätaloudellinen Aikakauskirja*) und eine Zeitlang auch im Auftrage der staatlichen Forstverwaltung tätig. 1916 wurde er mit der Erteilung des Unterrichts im Waldbau und in der Forstpolitik an der Universität Helsinki beauftragt, eine Stellung, die er bis zu seinem Tode bekleidete. Daneben setzte er seine Studien fort und wurde 1917 Mag. phil., 1923 Dr. phil.

Einen bedeutenden Teil seiner Arbeit widmete Dr. ILVESSALO der forstlichen Forschung. In seinen ersten Arbeitsjahren beschäftigte er sich mit der Frage des Anbaus ausländischer Holzarten, besonders der Lärche, dann untersuchte er die Samenjahre der Kiefer, wandte sich dann aber wieder in grösserem Umfang der Untersuchung der Anbaumöglichkeiten der ausländischen Holzarten in Suomi (Finnland) zu, eine Frage, die er auch in seiner Dissertation behandelte. Dann folgten Untersuchungen über den berühmten Lärchenbestand von Raivola, über die Sicherung des Fortbestandes der Wälder auf der karelischen Landenge sowie über die Dünen der Ausseninseln im Finnischen Meerbusen und ihre Bindungsmöglichkeiten. In den letzten Lebensjahren arbeitete er an einer Untersuchung über die Wälder in Finnisch-Lappland. Als der Tod seinem Leben ein plötzliches Ende machte, war er gerade mit der Herausgabe eines forstwirtschaftlichen Sammelwerkes beschäftigt.

Auf mehreren Studienreisen, vorzugsweise nach Mittel- und Osteuropa, vertiefte Dr. ILVESSALO seine Kenntnisse. — Auf Grund seiner wissenschaftlichen Verdienste wurde er zum Mitglied mehrerer wissenschaftlichen Gesellschaften ernannt. In einigen derselben war er als reges Vorstandsmitglied, so z.B. in den Forstwissenschaftlichen Gesellschaft in Suomi als Archivar, Vorsitzender und Mitglied des Vorstands, tätig.

Seine Obliegenheiten erfüllte der Verstorbene mit Arbeitsfreudigkeit und nie ermüdendem Eifer. Ebenso gründlich, wie er selbst seine Studien betrieben hatte, nahm er auch seiner Lehreraufgabe und er übte durch seinen gediegenen und anregenden Unterricht einen nachhaltigen Einfluss auf den jungen Nachwuchs von Forstleuten aus. So wird sein Name unvergessen bleiben als der eines Mannes, welcher die grundlegende Bedeutung der forstlichen Forschungsarbeit erkannte und dieser warmes Interesse und seine ganze Arbeitskraft widmete. Auch weitere Volkskreise haben ihn durch seine ausgezeichneten Vorträge und zahlreichen leichtfasslich geschriebenen Artikel und Schriften schätzen gelernt.

Um das Andenken dieses bedeutenden Forschers und sympathischen Menschen zu ehren, haben seine Freunde und Schüler sein Portrait malen und im forstwissenschaftlichen Hörsaal der Universität zum bleibenden Gedächtnis für künftige Generationen von Forstleuten aufhängen und auf seinem Grabe ein Denkmal errichten lassen als Zeichen des Dankes für die Verdienste des Verstorbenen um sein Vaterland und besonders die finnische Forstwissenschaft.

TOHTORI LAURI ILVESSALON KIRJALLINEN TOIMINTA.

DIE VERÖFFENTLICHUNGEN DR. LAURI ILVESSALOS.

1910. Ulkolaisten puulajien viljelemisestä (Tapio).
1911. Korkeamman metsänhoito-opetuksen uudestijärjestäminen Bajerissa (S. Metsänhoitoyhd. Julk.).
1912. Toimenpiteisiin metsäpaloja vastaan! (S. Metsänhoitoyhd. Julk.). — Die Nationalparkfrage in Finnland (Samoin).
1913. Versuche mit ausländischen Holzarten im Staatsforst Vesijako (Acta Forestalia Fennica 2). — Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1912 (S. Metsänhoitoyhd. Julk.). — Ueber Anbauversuche mit fremdländischen Holzarten in Finnland (Samoin).
1914. Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1913 (Metsätaloudellinen Aikakauskirja, laaj. pain.). — Ulkomaalaisten metsäpuiden viljelemisestä (S. Metsänhoitoyhd. Tapion Metsänhoidollisen kesäretkeilyn opas). — Lehtikuusen luontainen nuorentuminen Suomessa (Metsätal. Aikakausk.).
1915. Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1914 (Metsätal. Aikakausk., laaj. pain.).
1916. Lehtikuusenviljely Suomessa (S. Metsänhoitoyhd. Julk.: Erikoistutkimuksia 5). — Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1915 (Metsätal. Aikakausk., laaj. pain.). — Maalaiskuntien viimeaikaisten tilanostojen johdosta (Metsätal. Aikakausk.).
1917. Tutkimuksia mäntymetsien uudistumisvuosista Etelä- ja Keski-Suomessa (Acta Forest. Fenn. 6). — Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1916 (Metsätal. Aikakausk., laaj. pain.).
1918. Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1917 (Metsätal. Aikakausk.).

1919. Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1918 (Metsätal. Aikakausk.).

1920. Ulkomaalaisten puulajien viljelemismahdollisuudet Suomen oloja silmälläpitäen. Akateem. väitösk. (Acta Forest. Fenn. 17). — Luonnokset lukuihin Valtion metsämaiden myynti ja Valtion metsämaanostot Valtion-metsäkomitean mietinnössä n:o 1. — Metsätaloudellinen katsaus vuoteen 1919 (Metsätal. Aikakausk.). — Eräs meillä huomiotta jäänyt metsänkasvatusmuoto (Tapio).

1921. Mitä ulkomaalaisia puulajeja voidaan Suomessa viljellä? (Tapio).

1922. Metsätalous (Valtiotieteiden käsikirja II). — The Forests and Forestry of Finland (Bank of Finland Monthly Bulletin n:o 5). — Euroopan valtioiden metsäalat (Metsätal. Aikakausk.).

1923. Raivolan lehtikuusimetsä (Metsätiet. koelait. julk.5). — Kanan metsät ja metsätalous (Metsätal. Aikakausk.). — B. E. FERNOV † (Samoin). — Arnold Engler † (Samoin). — Metsänviljelyn tarpeellisuus (Tapio). — Ulkomaalaisten puulajien viljeleminen Suomessa (Oma Maa IV).

1924. Suomen metsät ja metsänviljelys (S. Metsänhoitoyhd. Tapion julk.). — Saksan itämessujen maa- ja metsätalousnäyttely Königsbergissä (Metsätal. Aikakausk.). — Pohjois-Euroopan maiden metsävarat, metsäin tuotto ja kulutus (Yhdessä Y. Ilvessalon kanssa. Tapio).

1925. Suomen metsätalous ja toiminta sen kohottamiseksi (Oma Maa VI). — Metsätiede (Teoksessa Suomi: maa, kansa, valtakunta III). — Maailman metsävarat (Ensimmäinen määräaikainen tutkijain kokous 21—24 VIII 1922: Esitelmää, kolmas sarja). — Der forstliche Unterricht in Finnland (Vorträge über die Waldwirtschaft und Forstwissenschaft in Finnland gehalten auf der Exkursionsreise der estnischen Forstmänner nach Finnland 26—30/VI 1925). — Schwarzwaldilainen lohkoharsinta ja sen soveltaminen Suomen metsiin (Metsätal. Aikakausk.). — Puolan metsät ja metsätalous (Samoin). — Mitä metsämme kipeimmin kaipaavat? (Tapio). — Mustilan metsätalous (Samoin).

1926. Metsätieteellinen tutkimustoiminta Suomessa: metsätieteellisen tutkimustoiminnan synty ja kehitys sekä yleiskatsaus toimitettuihin tutkimuksiin (Acta Forest. Fenn. 31). — Forest Research Work in Finland;

The Origins and Development of Forest Research Work and a Review of the Investigations Carried out up to Date (Samoin 31). — Suomenlahden ulkosaarten lentohietiköt ja niiden sitomismahdollisuudet (Metsätiet. koelait. julk. 12). — Metsien säilymisen turvaaminen Karjalan Kannaksen Suomenlahden rannikolla (Silva Fennica 2). — Der Lärchenwald bei Raivola (Mitteil. der Deutschen Dendrol. Gesellsch. 36; Finnland-Buch). — Über die Anbaumöglichkeit ausländischer Holzarten mit spezieller Hinsicht auf die finnischen Verhältnisse (Samoin 36). — Cultivation of Foreign Species of Trees (Actes du 1er Congrès International de Sylviculture Rome, 29 avril—5 mai 1926, vol. IV). — Bärenthorenin kestometsätalous (Dauerwaldwirtschaft) uusimpien tutkimusten valossa (Metsätal. Aikakausk.). — Axel Fredrik Tigerstedt † (Samoin). — Katsaus maamme metsätalouteen vuonna 1925: Metsätieteellinen tutkimustoiminta, kirjallisuus ja metsäopetus (Tapio). — Metsänhoitajaksi (Julkaisussa: Mille uralle?). — Szkolnictwo leśne w Finlandji (Las Polski, Numer specjalny poświęcony leśnictwu Fińskiemu).

1927. Ehdotus Suomen metsätieteellisen tutkimustoiminnan kehittämiseksi (Silva Fennica 7). — Forest Research Work in Finland (Forestry, The Journal of the Society of Foresters of Great Britain 1). — Tuleeko Brittiläisen maailman metsätaloudellinen herääminen heikentämään Suomen puun ja puunjalostustuotteiden kysyntää Brittein saarivaltakunnassa? (Metsätal. Aikakausk.). — Katsaus maamme metsätalouteen vuonna 1926: Metsätieteellinen tutkimustoiminta, kirjallisuus ja metsäopetus (Tapio). — Onko kuluneena 20-vuotiskautena metsänhoidon alalla tapahtunut kehitystä? (Tapio 1907—1927, 20-vuotisjulkaisu).

1928. Maailman metsät ja niiden merkitys luonnon- ja maailmantaloudessa (Teoksessa Maa ja Metsä IV.1). — Metsäopetus (Samoin). — Metsätieteellinen tutkimustoiminta (Samoin). — Mitä ohjausta voidaan äskettäin suoritetun valtakunnan metsien arvioimisen tuloksista saada metsemme hoidon suhteen? (Agronomisen Yhdistyksen yleisiä julkaisuja. II. Maataloudellisia päivänkysymyksiä). — Katsaus maamme metsätalouteen vuonna 1927: Metsätiede, kirjallisuus ja opetus (Tapio).

Edellä lueteltujen lisäksi kirjoituksia Tietosanakirjassa, Maatalouskalenterissa, erinäisissä pääkaupungin ja maaseudun sanomalehdissä y.m. sekä kirjallisuusarvosteluja Metsätaloudellisessa Aikakauskirjassa (jonka kirjallisuusosaston toimittaja vuodesta 1923 vuoteen 1928) ja Tapiossa. — Toimittanut »Maa ja metsä» teoksen osan IV,₁: Metsätalouden yleiset edellytykset ja kansantalous. Teos ilmestyi vähää ennen toimittajan kuolemaa 1928.

Kuoleman jälkeen julkaistu:

Ulkomaiset puulajit ja niiden viljelemismahdollisuudet Suomessa (Maa ja Metsä IV,₂ 1930). — Metsikön kasvatus (Samoin 1930). — Metsikön uudistus (Kirjoituksen alkuosa. Samoin 1930). — Puuluokitus ja harvennusasteikko (Acta Forest. Fenn. 34. 1929). — Maapallon metsävarat (Keskenräisen käsikirjoituksen perusteella valmistanut ja julkaissut Matti Jalava. Metsätiet. tutkimuslait. julk. 16. 1930). — Metsiemme nykyinen tila ja lähitulevaisuuden tarpeet (Silva Fennica 26. 1932 ja Suomen metsäpäivät IV. 1928). — Valtion metsänhoitolaitoksen perustaminen Suomeen ja yleisen mielipiteen suhtautuminen siihen. (Silva Fennica 26. 1932). — »Maa ja metsä» teoksen osat IV,₂ ja IV,₃ on LAURI ILVESSALO huomattavalta osalta suunnitellut, vaikka toimitustyön loppuun vieminen jäi toisten tehtäväksi.

METSÄTALOUTEMME NYKYINEN TILA JA LÄHITULEVAISUUDEN TARPEET.

Tämä toht. LAURI ILVESSALON kirjoittama esitelmä luettiin Metsäviikon avajaiskokouksessa maaliskuun 28 päivänä 1928 sen tekijän jo kamppaillessa ankaraa sairautta vastaan, joka päätti hänen elämänsä pian sen jälkeen, huhtik. 4 päivänä.

Suomen luonnonolot, ennen kaikkea maantieteellinen asema, pinnanmuodostus ja vesistöt, ilmasto, maaperä ja kasvillisuus yhteisesti säättävät Suomen metsätaloudelle perustan ja puitteet, jotka eivät ainkaan mainittavassa määrässä ole ihmisälyllä ja voimalla muutettavissa. Metsätaloutemme onneksi nämä sen luontaiset edellytykset ovat useassa suhteessa sangen suotuisat. Niin kaukana pohjoisessa — napapiirin molemmin puolin, eteläisinkin niemi Grönlannin eteläkärjen tasalla — kuin maamme sijaitseekin, ovat sekä ilmasto että maaperä täällä vielä otolliset metsäkasvillisuudelle. Tosin metsän kasvu meillä on jonkin verran, Lapissa jopa melkoisestikin hitaampaa kuin eteläisemmissä, ilmastollisesti suotuisammissa maissa, mutta tämän vajavaisuuden korvaa metsävarojemme runsaus. Ei yhdenkään muun Euroopan maan metsien puutuotto ole asukasluokun verrattuna niin runsas kuin Suomen, ei edes lähimainkaan. Luonto on myös varustanut maamme sellaisilla puulajeilla, jotka, niin pieni kuin niiden määrä onkin, miltei täydelleen tyydyttävät moninaisen kotoisen puun tarpeemme, mutta lisäksi ovat sekä jalostamattomina että jalostettuina haluttuja suurilla maailman markkinoilla. Yleensä suotuisa pinnanmuodostus ja talven lumipeite sekä verrattoman tiheä vesistöverkosto tekevät puiden kuljetuksen vientisatamiin tai jalostuslaitoksiin suhteellisen helpoksi, ja jalostuslaitoksille tarjoavat lukuisat kosket huokeata käyttövoimaa. Metsätalouden ja puunjalostusteollisuuden tuot-

teet voidaan lähettää maailman markkinoille meritse, joten kalliit rautatierahdit välttyvät, ja päämarkkinapaikat, läntisen Keski-Euroopan metsistä köyhät maat, eivät ole kaukana. Maailman puutilanne myös on kehittynyt metsätaloudellemme sikäli suotuisaan suuntaan, että viimeksi kuluneiden sadan vuoden aikana puun käyttö on ennen aavistamattomassa määrässä moninaistunut, minkä johdosta, mutta myöskin maailman asukasluvun lisääntymisen vaikutuksesta, puun kysyntä on jatkuvasti kasvanut ja tulee kaiken todennäköisyyden mukaan edelleenkin kasvamaan. Kun maailman liikenne samanaikaisesti on valtavasti kehittynyt, niin on käynyt mahdolliseksi kuljettaa yhä kaukaisemmilta alueilta tuotteita maailman markkinoille. Täten on Suomikin miltei etäisimpiä kolkkia myöten joutunut maailman markkinoiden hankintapiiriin. Pieni puu, jonka menekki, kuten tunnettua, on voimaperäisen metsänhoidon ensimmäinen edellytys, tosin oli meillä miltei vailla kauppaa-arvoa lähes 1890-luvulle saakka, mutta tällöin sillekin alkoi ilmaantua kysyntää ja nykyisin sillä on jo hyvä menekki laajoilla alueilla. Vielä lyhyemmässä ajassa on ennen vähäarvoisena pidetty lehtipuu saanut vilkkaan menekin.

Varsinkin maailmansodan jälkeen ovat metsäntuotteiden menekkiolot meillä siinä määrässä parantuneet, että liioittelematta voidaan sanoa maassamme, syrjäisimpiä, pääasiassa valtion omistamia metsäalueita lukuun ottamatta, olevan paitsi luonnon- myös **m e n e k k i o l o j e n** puolesta suurin piirtein katsoen sangen hyvät mahdollisuudet nykykaisen järkipärisen metsätalouden harjoittamiseen.

Mutta metsätalouden yhtä vähän kuin minkään muunkaan elinkeinon olemassaoloa ja kehitystasoa eivät määrää yksinään luonnon- ja menekkiolot. Näiden rinnalla on vielä kolmas ja loppujen lopuksi ratkaiseva tekijä **k a n s a**, sen lukumäärä, sen luontaiset taipumukset ja sivistystaso sekä sen historialliset olot.

Suomen kansa on jo muinaisuudestaan saakka elänyt suureksi osaksi metsiensä turvin. Sen harjoittama metsätalous tosin on sangen myöhäisiin aikoihin asti ollut verraten tai hyvinkin alkeellista, kuten maatalouskin pitkät ajat. Aluksi metsätalous rajoittui metsäntuotteiden käyttöön kotitarpeisiin, jotka vähitellen kehittyivät yhä moninaisemmiksi,

mutta jo varhain tuli käytäntöön kaskeaminen, yhdistetty alkeellinen metsän- ja maanviljelys, joka sitten sai meillä niin suuren merkityksen. Ainakin uuden ajan alusta saakka on metsäntuotteilla myös käyty ulkomaan kauppaa, ensin tervalla sekä veistetyillä ja käsisahalla sahatuilla puutavaroilla, sitten sahaiteollisuuden ja lopuksi puuvanuke- ja paperisekä rulla-, faneeri- y.m. puunjalostusteollisuuden tuotteilla ja niiden ohella propseilla, paperipuilla y.m. Maailmansodan jälkeen on Suomen puun ja puunjalostustuotteiden vienti saavuttanut sellaisen laajuuden, että sen arvo viime vuonna nousi yli 5000 miljoonan markan vastaten 85 % koko viennin arvosta. Suunnilleen 20 miljoonaa kuutiometriä arvioidaan metsistämme nykyään vuodessa korjattavan puuta viennin tarpeisiin ja saman verran kotoisiin tarpeisiin, metsiin jääpiä hakkaustahteita lukuun ottamatta. Metsiemme hyväksi käyttö tapahtuu siis jo sangen valtavissa mitasuhteissa.

Metsistä vuosittain otettavien puutavaroiden paljous ei kuitenkaan ole oikea tunnus ilmaisemaan jonkin maan metsätalouden kehittyneisyyttä ja voimaperäisyyttä, niinkuin m.m. Amerikan ryöstömetsätalous varsin havainnollisesti osoittaa. Metsien tila sitä vastoin verraten hyvin kuvastaa metsätalouden kehitystasoa. Metsien tilasta taas voidaan saada melkoisen havainnollinen ja ulkokohtainen kuva, jos verrataan niiden ikäluokkasuhteita normaaliin ikäluokkasuhteisiin, niiden kasvua normaaliin kasvuun, ja niiden puuvarastoa normaaliin puuvarastoon. Suomessa ei tällaista vertailua vielä nykyoloissa kuitenkaan käy toimittaminen, syystä että kaikkia tarvittavia alkutietoja ei ole saatavissa. Mutta jos rajoitetaan vertailu maan eteläpuoliskoon, jättäen siis pois Oulun lääni, ja lisäksi tyydytään vain pääpiirteeseen, vaikkakin silti asian ytimen osoittavaan kuvaan, niin on kysymys selvitettävissä valtakunnan metsien arvioimisen tuloksien ja Suomen eteläpuoliskon metsille laadittujen kasvu- ja tuottotaulujen avulla. Huomattava kumminkin on, että kyseessä olevat kasvu- ja tuottotaulut perustuvat harventelemattomiin luonnontilassa kasvaneisiin metsiin, joten niiden nojalla ei voida laskea, mikä olisi metsien kasvu ja puuvarasto, jos metsät olisivat kaikissa suhteissa järkipä-

räisen metsätalouden vaatimukset täyttävässä normaalitilassa, vaan on laskettavissa ainoastaan metsien kasvu ja puuvarasto »luonnonnormaalitilassa», jolloin metsät olisivat säännöllisiä ja täysitiheitä, mutta eivät kasvatushakkauksilla hoidettuja.

Maan eteläpuoliskon kasvullisten metsämaiden metsien nykyiset i k ä l u o k k a s u h t e e t poikkeavat varsin huomattavasti normaalisena pidettävästä ikäluokkajaoituksesta. Niinpä nuorinta ikäluokkaa (1—20 v.) on peräti niukasti (vain 7.4 % kasvullisten metsämaiden alasta), samoin hakkauskypsyden saavuttaneita tai saavuttamassa olevia ikäluokkia (yli 80 v.) on niukanlaisesti (14.5 %), jota vastoin keski-ikäisiä metsiä on suhteettoman runsaasti, etenkin ikäluokkaa 41—60 v. (30.6 %), mutta myös 21—40 v. (22.6 %) ja 61—80 v. (23.3 %).

Kasvullisten metsämaiden metsien nykyinen vuotuinen k a s v u on hehtaaria kohden 2.99 k.-m³, jota vastoin se metsien ollessa »luonnonnormaalitilassa» olisi, kuten äskettäin julkisuuteen saatetussa valtakunnan metsien arvioimisen tuloksia selvittelevässä julkaisussa toimitettu laskelma osoittaa, 4.17 k.-m³. Metsien vuotuinen kokonaiskasvu taas olisi 49.90 milj. k.-m³ nykyisen 33.87 milj. k.-m³:n sijasta.

Kasvullisten metsämaiden metsien nykyinen p u u v a r a s t o on hehtaaria kohden 86.7 k.-m³, kun se metsien ollessa »luonnonnormaalitilassa» sitä vastoin olisi 112.3 k.-m³. Metsien kokonaispuuvarasto olisi nykyisen 980.9 milj. k.-m³:n sijasta 1286.5 milj. k.-m³.

Suomen eteläpuoliskon kasvullisten metsämaiden metsien sekä kasvu että puuvarasto ovat siis nykyisin melkoista alhaisemmat kuin mitä ne metsien ollessa »luonnonnormaalitilassa» olisivat. Jos »luonnonnormaalitilan» sijasta vertailukohtana olisi kaikissa suhteissa järkipärisen metsätalouden vaatimukset täyttävä normaalitila, niin eroavaisuudet olisivat tuntuvasti isommat. Vieläkin suurempi olisi erotus metsien tuoton raharvon suhteen, sillä järjestelmällisesti hoidetuissa metsissä saadaan suhteellisesti runsaammin teknillisesti täyskelpoista tavaraa.

Pohjois-Suomen kasvullisten metsämaiden metsien suhteen ei vastaavanlaista vertailua voida toimittaa, sikäläisille metsille kun ei vielä ole

laadittu kasvu- ja tuottotauluja, mutta mikäli valtakunnan metsien arvioimisen tuloksista voi päätellä, ei sikäläisten metsien tila missään tapauksessa ole suhteellisesti parempi kuin maan eteläpuoliskon.

Näin ollen Suomen metsien tila nykyisin on sangen kaukana siitä päämäärästä, jota kohti järjestetyssä metsätaloudessa pyritään, olkoonpa niin, ettei sitä milloinkaan täydelleen saavuteta.

Mitkä ovat syyt tähän metsiemme epätydyttävään tilaan?

Syitä on luonnollisesti useitakin, mutta perussyynä on se, että Suomen metsätalous yhä nykypäivinäkin pääosaltaan on luonnon tuottamien metsävarojen kutakuinkin järjestelemätöntä hyväksi käyttämistä, jossa hyvin vähän kiinnitetään huomiota metsätuoton jatkuvaisuuden turvaamiseen, saati sitten metsätuoton kohottamiseen. Erittäin valaisevat ovat ne havainnot, joita valtakunnan metsien arvioimisen yhteydessä tehtiin metsissä toimitettujen hakkausten laadun ja vaikutuksen suhteen. Näiden havaintojen mukaan tavattiin maan eteläpuoliskossa 10.7 %:lla koko metsäalasta metsiä, joissa oli huomattavissa jälkiä metsänhoidollisesta hakkauksesta, mutta kutakuinkin täsmälleen yhtä suurella osalla, nimittäin 10.8 %:lla, koko metsäalasta havaittiin metsä hakkauksella pilatuksi tai hävitetyksi. Maan pohjoispuoliskossa olivat vastaavat %-luvut 1.7 ja 7.5, t.s. hakkauksilla pilattujen tai hävitettyjen metsien ala oli siellä noin 4¹/₂ kertaa isompi kuin metsänhoidollisilla hakkauksilla käsiteltyjen metsien ala. Metsänhoidollisiksi luetuista hakkauksista oli sekä maan eteläettä pohjoispuoliskossa hyvin suuri osa arvosteltava epätydyttävästi suoritetuksi. Yleisimpinä esiintyivät niin etelässä kuin pohjoisessakin »harsintahakkauksiksi» merkityt hakkaukset, nimittäin sellaiset määrämittahakkauksen tapaan suoritettavat poimintahakkaukset, joita ei tarvinnut katsoa metsää pilaaviksi tai hävittäviksi, mutta jotka toisaalta aniharvoin ovat luettavissa metsänhoidollisiin hakkauksiin. Maan eteläpuoliskossa oli tällaisilla hakkauksilla käsiteltyjä metsiä 26.9 % koko metsäalasta ja pohjoispuoliskossa 9.2 %.

Esitetyt numerot eivät paljon täydentäviä selityksiä kaipaava. Ne »puhuvat korutonta ja lahjomatonta kieltänsä», niin kuin sanotaan.

Kun hakkaukset hakkauskypsissä metsissä yleisesti toimitetaan siten,

etteivät ne johda kunnollisen uuden metsän syntymiseen ja sitä paitsi karjan sallitaan miltei kaikkialla esteettä tehdä tuhojansa nuorennosaloilla, niin ei ole ihmeteltävää, että metsissämme nuorin ikäluokka on perin niukasti edustettu ja lisäksi useasti metsänhoidon vaatimusten kannalta epätydyttävä. Ja kun nuorissa ja keski-ikäisissä metsissä niiden kasvua edistävät kasvatushakkaukset enimmäiss tapauksissa tykkänensä laiminlyödään tai päinvastoin harvennellaan näiden ikäluokkien metsät rajuilla propssi-, paperipuu-, egyptinparru- tai kotitarvehakkauksilla aukkoisiksi ja repaleisiksi, niin ei ole kummeksittavaa, että metsiemme kasvu on niin etäällä normaalisesta kasvusta. Melkoiset alat metsämaitamme ovat soistumisen johdosta menettäneet metsäpeitteensä tai kasvavat kituvaa metsää, mutta pääasiassa vain valtion ja puunjalostusyhtiöiden mailla on järjestelmällisesti käyty soita ojittamalla ja metsittämällä kohottamaan metsien tuottoa. Metsittämistä odottavat myös hävittävien hakkuiden tai kulojen vaikutuksesta autioituneet ja siis tuottamattomina olevat metsäalat, kaikkiaan satojatuhansia hehtaareja.

Suomen metsien nykyinen vuotuinen kasvu on laskettu 44.4 milj. k.-m³.ksi. Metsien vuotuinen kulutus arvioidaan, tosin toistaiseksi osittain epävarmojen alkutietojen nojalla, suunnilleen kasvun suuruiseksi. Koska arvioidun kulutusmäärän lisäksi paljon puuta huonomenekisillä seuduilla käyttämättömänä lahoaa metsään, niin on epäilemättöntä, että parasmekisillä alueilla nyt jo harjoitetaan liikahakkausta. Kasvua suurempi hakkaus voi kyllä erällä edellytyksillä olla oikeutettuaakin, niin kuin esim. jos se aiheutuu yli-ikäisten metsien vähentämisestä tai jos tahdotaan hyötyä hyvistä konjunktoureista, mutta näissäkin tapauksissa vain sillä tinkimättömällä ehdolla, että suhde kasvuun ja hakkauksen välillä ajallansa palautetaan normaaliseksi. Meillä ei nykyään kuitenkaan ole kysymys mistään oikeutettujen syiden aiheuttamasta ohimenevästä ilmiöstä vaan päinvastoin jatkuvasta hakkausmäärän lisääntymisestä, jonka pohjimmaisena vaikuttimena on maailman puun tarpeen yltämittainen kasvaminen. Jos luodaan silmäys maamme sodanjälkeiseen kauppa- tai teollisuustilastoon, niin huomataan helposti, että metsien kulutus viennin tarpeisiin on miltei katkeamattomasti ja samalla suuresti lisää-

tynyt. Samaa osoittaa lääninmetsälautakuntien hakkaustilasto, josta lisäksi selviää, että myyntihakkausten lukumäärä ja yhteenlaskettu ala ovat kasvaneet suhteellisesti nopeammin kuin hakkausten käsittämä puumäärä (kuutiomäärä). Tämä viittaa siihen, että yksityismetsiemme puuvarastot ovat vähenemässä, mutta myöskin siihen, että myyntihakkausten alaisiksi ovat ruvenneet joutumaan pientilallistenkin metsät, joiden niukoista puuvarastoista ei saada irti isoja hakkausmääriä.

Arveluttavinta kuitenkin metsiemme kulutuksen lisääntymisilmiössä epäilemättä on se, että nuo vuosi vuodelta kohoavat puumäärät otetaan metsistä hyvin suureksi osaksi hakkauksilla, jotka eivät ole sopusoinnussa tai ovat suorastaan jyrkässä ristiriidassa järkipärisen metsänhoidon kanssa, olletikin kun samaan aikaan järkipärisen metsänhoidon perusvaatimukset monessa muussakin suhteessa yleisesti jätetään täyttämättä. Täten metsiemme tuotto välttämättömyyden pakosta jatkuvasti vähenee, sen sijaan että sen, voidakseen tulevinakin aikoina tyydyttää kasvavan kulutuksen tarpeet, täytyisi jatkomenoisesti kohota. Tämä ilmiö on sitäkin huolestuttavampi sen vuoksi, että metsätalous ja siihen perustuvat teollisuudet ovat pitkäaikaisen kehityksen tuloksena saaneet koko kansamme taloudessa niin moninaisen ja tärkeän merkityksen, ettei metsien tuoton vähenemisestä aiheutuvaa vajausta voida millään korvata. Toisaalta taas on metsämiesten taholta osoitettu, että jos meillä vallalla olevasta järjestämättömästä metsien hyväksi käytöstä siirryttäisiin metsänhoidollisiin hakkauksiin ja järkipärisen metsänhoidon kohtuulliset vaatimukset muissakin suhteissa toteutettaisiin — m.m. metsittämällä aukeina olevat metsämaat ja ojittamalla edes pääosa ojituskelpoisia soita —, niin saataisiin metsiemme vuotuinen tuotto aikanaan kohotetuksi vähintäänkin saman suuruiseksi, mutta todennäköisesti isommallakin puumäärällä kuin mitä metsiämme nykyisin viennin tarpeisiin kulutetaan.

Tulevaisuutensa turvaamisesta huolehtiva kansakunta voi esitetystä kahdesta vaihtoehdosta luonnollisestikin vain jälkimmäisen valita metsäpolitiikkansa suuntaohjeeksi.

Suomen koko metsäalasta on hieman yli puolet eli lähes 13 milj. ha yksityisten, pääasiassa talonpoikaisväestön omistuksessa. Sen jälkeen kuin

maamme vapautui vieraan vallan alaisuudesta ja pääsi itse määräämään asioistaan, on meillä tehty monipuolista ja tarmokasta työtä tämän varhaisempina aikoina sangen syrjäytetyssä asemassa eläneen väestönosan elinehtojen parantamiseksi. Ja epäilemättä täydellä syyllä, sillä muodostaahan talonpoikaisväestö Suomen kansan elinvoimaisen terveen kanta-joukon, josta muutkin väestöryhmät, suurelta osalta maan sivistyneistökin, alati sulattavat itseensä uusia voimia. Hyvinvoipa maahan kiintynyt väestö on kaikkialla koettelemusten aikoina havaittu valtion ja yhteiskunnan vankimmaksi tueksi ja turvaksi.

Työ maatalouselinkeinon kohottamiseksi on välillisesti ollut myös työtä metsätalouden hyväksi. Jo etevä saksalainen metsämies metsäneuvos EDMUND VON BERG, jonka Suomen hallitus viime vuosisadan puolivälissä kutsui maahamme antamaan neuvoja ja ohjeita metsätaloutemme perustavassa järjestelyssä, lausuu »kertomuksessaan Suomenmaan metsistä»: »Yltäpäätä edesauttaa järjellinen maanviljelys tukevimmasti parempata metsänhoitoa, sillä sen kautta tottuu talonpoika tarkemmalla mielellä ja ajatuksella metsäänsä katselemaan. Kokemus on osoittanut, että missä maanviljelystoimi on parhaimmalla kannalla, siellä ei talonpoikain metsänhoitokaan ole takapajulle jäänyt». Samoin metsätaloutemme mainehikas uranuurtaja, tohtori A. G. BLOMQUIST huomauttaa eräässä 1870-luvulla julkaisemassaan Suomen silloista metsätilannetta käsittelevässä teoksessa, että metsätalouden kehittymisen tärkeänä edellytyksenä on maamme maanviljelijöiden suurempi hyvinvointi.

Kysymyksessä olevan näkökohdan merkitystä eivät maamme metsämiehet myöhempinä aikoina kenties aina ole tulleet täysin arvostaneeksi. Mutta toisaalta ei myöskään niissä piireissä, joissa innokkaimmin on ajettu talonpoikaisväestön elinehtojen parantamista, ole aina tultu kyllin huomioineeksi sitä tosiasiaa, että metsätalous on niin tärkeä elimellinen osa meikäläisen maatalon taloudesta, että toiminta maanviljelijäluokan aseman kohentamiseksi voidakseen kantaa runsaita hedelmiä edellyttää maatalouden edistämistyön rinnalla välttämättömästi vähintäänkin yhtä tehokasta työtä metsätalouden edistämiseksi.

Aivan viime aikoina näyttää tässä suhteessa kuitenkin tapahtuneen

ilahduttava muutos. Samanaikaisesti on myöskin suuren yleisön aikaisemmin vierova suhtautuminen metsätalouteen alkanut muuttua suopeammaksi, onpa kuten esim. sanomalehdistöstä voi huomata, herännyt suorastaan vilkasta harrastustakin metsätaloutta kohtaan. Metsänomistajien laajoissa piireissä niinkään on havaittavissa laajenevaa pyrkimystä metsien hoidon parantamiseen. Niinpä eri tahoilla maata viime aikoina on perustettu useita metsänomistajien metsänhoitoyhdistyksiä, joiden tarkoituksena on saada järkiperäinen metsänhoito käyntiin jäsentensä metsissä. Myöskin Metsänomistajien Metsäkeskus on saanut osakseen yhä lisääntyvää kannatusta. Jos vielä kauan pohdinnan alaisena olleelle kysymykselle luoton antamisesta kasvavaa metsää vastaan voitaisiin löytää tyydyttävä ratkaisu, niin helpottuisivat yksityismetsätalouden kehitysmahdollisuudet suuresti.

Valtion metsätalouden alalla on Suomen itsenäistymisen jälkeen suoritettu suurisuuntaista, määrätietoista kehitystyötä. Metsien hoito ei kuitenkaan ole voinut edistyä toivottavassa määrässä syystä, että varsinaisiin metsänhoitotarkoituksiin metsähallinnolle on myönnetty suhteetoman niukat käyttövarat. Vasta nyt parhaillaan, sen jälkeen kun hallitus kuluvan vuoden menoarvioon esitti metsänhoitomäärärahoja tuntuvasti koroitettaviksi, on käänne parempaan päin huomattavissa. Myöskin suonkuivaus- ja hankintamäärärahoja on huomattavasti koroitettu. Metsänvartioiden korvaaminen koulutetuilla metsätyönjohtajilla on pantu alulle, uudistus, joka toteutettuna varmaan tulee melkoisesti edistämään järkiperäisen metsänhoidon toteuttamista valtion metsissä. Metsävirikunnan alhaisiin palkkoihin on vihdoinkin saatu korjauksia. Samoin rappeutuneitten virka-asuntojen korjaamiseen on myönnetty varoja.

Valtion metsätalouden jatkuvan voimaperäistämisen edellytyksenä kuitenkin luonnollisesti on, että hallitus ja eduskunta vast'edekin ovat valmiita tyydyttämään valtion metsätalouden välttämättömät tarpeet.

Metsämiesten ammattisivistykselle asettaa valtion ja varsinkin yksityismetsätalouden alalla alulle saatettu kehitystyö lisääntyneitä vaatimuksia. Metsäopetusta, niin ylempää kuin alempaakin, on siis tehostet-

tava huomioon ottaen tähän astista suuremmissa määrässä yksityismetsätaloudenkin tarpeet. Korkeamman metsäopetuksen opettajavoimia on kartutettava ja etenkin käytännöllistä opetusta on edelleen kehitettävä. Helsingin yliopiston maatalous- ja metsätieteellisessä tiedekunnassa onkin joku aika sitten esitetty perusteltu suunnitelma korkeamman metsäopetuksen tehostamiseksi. Eräistä välttämättömmistä parannuksista on tehty ehdotus ensi vuoden menoarvion yhteydessä. Samassa yhteydessä on myös ehdotettu opettajaviran perustamista maatalousylioppilaiden metsäopetusta varten. Agronomiatutkintoon nim., kuten tunnettua, sisältyy metsäopetus yhtenä oppiaineena, mutta agronomiaylioppilaille sovellettua metsätalousopetusta ei ole tähän asti lainkaan ollut.

Myöskin metsätieteelliselle tutkimustoiminnalle asettaa uusi aika uusia vaatimuksia. Suomen luonnon-, samoin kuin asutus- ja taloudellisetkin olot ovat useissa suhteissa erikoiset ja sen vuoksi on metsätaloutemme melkoiseksi osaksi omaperäisesti kehitettävä. Tätä varten tarvitaan käytännön rinnalla välttämättömästi kotimaista metsätieteellistä tutkimustoimintaa, kyseessä olevalle kehitystyölle suuntaviivoja viittomaan ja kestävää pohjaa rakentamaan. Suomen metsätieteellinen tutkimustoiminta onkin nuoruudesta huolimatta saavuttanut monipuolisia ja runsaita tuloksia, jotka ovat tulleet tunnetuksi ja herättäneet vilkasta huomiota laajalti maamme rajojen ulkopuolellakin. Mainittakoon tässä vain, että meikäläisen metsätieteellisen tutkimustoiminnan johtavin nimi, A. K. CAJANDER, on samalla koko nykyisen metsätieteellisen maailman kantavin nimi.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksemme tutkijavoimiin on kuluvana vuonna saatu melkoinen lisäys. Metsäteknologinen tutkimus tosin jäi laitoksessa vielä edustusta vaille, mutta hyviä toiveita on olemassa, että työ tällä tärkeällä alalla jo lähiaikoina ehkä kahdellakin taholla saadaan alulle. Vapaalla metsätieteellisellä tutkimustoiminnalla, joka on keskitynyt Suomen Metsätieteellisen Seuran piiriin, on niinkään nyt entistä suuremmat toiminnan mahdollisuudet, kun Metsätieteellisen Seuran valtionapuraha äskettäin tuntuvasti korotettiin. Yksi lähitulevaisuuden tärkeimpiä tehtäviä on Suomen metsätalouden tutkimusrahaston luominen vapaata metsätieteellistä tutkimustoimintaa tukemaan ja edistämään. Tässä

tarjoutuu metsätieteellisen tutkimustoiminnan merkityksen oivaltavalle kansalaiselle tai yhtymälle kunniakas tilaisuus ensimmäisen aloitteen tekoon.

Suomen metsätalous on monista merkeistä päättäen siirtymässä uuteen, lupaavaan kehitysvaiheeseen. Tämän kehitysvaiheen alkukohdaksi on epäilemättä luettava vuosi 1927, joka metsätalouden alalla oli moninaisten tärkeiden aloitteiden vuosi. Suomen metsämiehet ovat pitkien aikojen kuluessa saaneet tottua siihen, että jos mieli metsätalouden alalla saada perusparannuksia aikaan, on hallitus ollut perustelluilla anomuksilla ja esityksillä taivutettava parannuksia alulle saattamaan. Viime vuonna saivat metsämiehet ilon nähdä valtakunnan hallituksen omasta aloitteestaan ryhtyvän kauas tähtäävään metsätaloudelliseen uudistustyöhön. Olisi houkuttelevaa luetella tässä tilaisuudessa hallituksen aloitteet metsätalouden hyväksi. Tyydyttäköön kuitenkin vain muutamien huomattavimpien mainitsemiseen. Sellaisia ovat ennen kaikkea eduskunnalle jätetty esitys laiksi varojen varaamisesta soitten kuivatukseen metsätaloudellisia tarkoituksia varten ja muiden tuottamattomien tai vähätuottoisten metsäalojen saattamiseen tuottavaan kuntoon, samoin kuin esitys yksityismetsälaiksi. Merkillepantavat olivat myös hallituksen aloitteet valtion metsätalouden sekä metsätieteellisen tutkimustoiminnan ja alemman metsäopetuksen kehittämiseksi. Valtion metsätalouden alalla aikaansaaduista toimenpiteistä on jo edellä mainittu. Tärkeä tutkimus metsien kulutuksen selvittämiseksi saatiin sekin käyntiin saman hallituksen aloitteesta. Varsinkin maamme pohjoisimmille seuduille on huomattava merkitys vahvistetulla suojametsäasetuksella. Yhteiskunnalliselta kannalta arvokas saavutus oli laki metsä- ja lauttaustyöväen asumuksista.

Metsämiesten ja kaikkien Suomen metsätalouden edistymistä harrastavien kansalaispiirien hartain toivomus on, että tämä valtakunnan hallituksen suojeleminen metsätalouden tarpeisiin ei jäisi ohimeneväksi ilmiöksi.

Maamme metsämihiä on joskus moitittu liiallisesta metsätalouden merkityksen korostamisesta. Ehkä senvuoksi ei ole aiheutonta mainita, että metsätalous ei meillä luonnollisestikaan ole mikään itsetarkoitus, vaan me näemme voimaperäisessä metsätaloudessa yhden valtakuntamme

taloudellisen elämän vankimpia kulmakiviä. Ja ilman lujaa taloudellista pohjaahan ei ole henkinenkään viljelys, eikä valtiollinen riippumattomuuskaan ajan oloon mahdollinen. Korkealle kehittyneen metsätalouden takaa hämmöittää meille lopullisena päämääränä taloudellisesti, sivistyksellisesti ja valtiollisesti voimakas Suomi.

DIE GEGENWÄRTIGE LAGE DER FINNISCHEN FORSTWIRTSCHAFT UND DIE FORDERUNGEN DER NÄCHSTEN ZUKUNFT.

REFERAT.

Der im folgenden kurz wiedergegebene Vortrag von Dr. LAURI ILVESSALO wurde bei der Eröffnung der Waldwoche am 28. März 1928 vorgelesen, während der Verfasser an einer schweren Krankheit daniederlag, die seinem Leben am 4. April 1928 ein Ende machte.

Die Naturverhältnisse in Suomi (Finnland) sind für Forstwirtschaft in mancher Beziehung recht vorteilhaft und auch die Absatzmöglichkeiten haben sich besonders nach dem Weltkrieg so günstig gestaltet, dass fast das ganze Land dem Holzhandel erschlossen ist. Das finnische Volk ist von altersher gewohnt einen bedeutenden Teil seines Lebensunterhaltes aus den Wäldern zu gewinnen. So konnte man schon lange, bevor die Holzwaren Absatz auf den Märkten fanden, durch Schwenden sich den Wald zunutze machen. Seit Beginn der Neuzeit wurden in grösseren Mengen Teer, später auch handgesägte Planken und beschlagene Holzwaren exportiert. An ihre Stelle traten später die Erzeugnisse der Säge-, Papier- und Furnierholzindustrie, und auch un bearbeitetes Holz wurde ausgeführt. 1927 betrug der Wert des exportierten Holzes bzw. der veredelten Holzwaren ca. 5 000 Mill. Mark, d.h. 85 % des Gesamtwertes der Ausfuhr in diesem Jahre. Die Ausnutzung der Wälder hat demnach schon recht grossen Umfang erreicht.

Der Zustand der Wälder ist jedoch noch recht unbefriedigend, wie die Abschätzung der sämtlichen Wälder des Landes deutlich gezeigt hat. Allerdings übersteigt die Hiebmenge den Zuwachs nicht bedeutend, wenn das ganze Land in Betracht gezogen wird, aber in den Gegenden, welche die besten Absatzmöglichkeiten haben, sind die Wälder zu stark in Anspruch genommen und, was noch schlimmer ist, die Hiebe können zum grossen Teil selbst mässigen waldbaulichen Forderungen nicht genügen. Wenn der Ertrag der finnischen Wälder auch weiterhin auf der gleichen Höhe bleiben soll, ist hier schnelle Abhilfe zu schaffen. Da über die Hälfte der Gesamtwaldfläche Privateigen-

tum, und zwar vorzugsweise Eigentum der bäuerlichen Bevölkerung ist, muss neben landwirtschaftlicher Aufklärungsarbeit auch forstwirtschaftliche Beratung und Anleitung erteilt werden. In der allerletzten Zeit ist das Interesse für die Forstwirtschaft reger geworden und auch in landwirtschaftlichen Kreisen hat man einzusehen begonnen, wie wichtig der Wald für die Wirtschaft der ländlichen Betriebe ist. Als ein Zeichen dieses Umschwungs in der öffentlichen Meinung ist die Begründung zahlreicher Waldbauvereine anzusehen: Eine Reihe von Grundbesitzern schliessen sich zusammen um einen Fachmann für rationelle Pflege der Wälder anstellen zu können. Auch in der Organisation des Holzverkaufs sind Zusammenschlussbestrebungen zu bemerken.

In der allerletzten Zeit haben sich die Möglichkeiten die staatliche Waldwirtschaft intensiver zu gestalten wesentlich gebessert, da die Regierung eine bedeutende Erhöhung der Ausgaben für Waldbau im nächsten Ausgabeetat vorgeschlagen hat. — Bei dem Ausbau der Waldwirtschaft ist auch der höhere und niedere Fachunterricht intensiver zu gestalten und die forstliche Forschungsarbeit energisch fortzusetzen und weiter zu entwickeln.

Das Jahr 1927 brachte auf dem Gebiete der finnischen Waldwirtschaft eine Reihe von wichtigen Initiativen. Besonders ist zu erwähnen, dass die Regierung von sich aus bedeutende und weitzielende forstwirtschaftliche Reformarbeiten in Angriff genommen hat. Nach manchen Anzeichen zu schliessen geht die finnische Forstwirtschaft einer neuen, vielversprechenden Entwicklungsperiode entgegen.

Rationelle Forstwirtschaft ist einer der Grundpfeiler des Wirtschaftslebens unseres Landes. *Hinter einer hoch entwickelten Waldwirtschaft erscheint uns als letztes Ziel ein wirtschaftlich, kulturell und politisch starkes Finnland.*

VALTION METSÄNHOITOLAITOKSEN PERUSTAMINEN SUOMEEN JA YLEISEN MIELIPITEEN SUHTAUTUMINEN SIIHEN

Tämä tutkielma on osa LAURI ILVESALON aikoinaan pitämistä metsäpolitiikan luennoista.

Suomen tultua yhdistetyksi Venäjään oli maassamme pitkät ajat voimassa Ruotsin vallan aikana v. 1805 annettu metsälaki. Ominaista viime vuosisadan katsantokannalle oli viranomaisten ja osittain laajemmissakin piireissä yleinen pelko metsien nopeasta häviämisestä. Etenkin maaherrat ilmoitavat kertomuksissaan huolestumisensa metsien vähenemisestä, jota v:n 1805 metsälain säännökset eivät pystyneet ehkäisemään, ja katsoivat välttämättömäksi, että hallituksen oli ryhdyttävä pikaisiin toimenpiteisiin, jos mieli estää metsät täydellisesti häviämästä. Mm. Uudenmaan läänissä pelättiin sahojen ennen pitkää täytyvän lopettaa toimintansa edessä olevan tukkien puutteen tähden! Kuitenkin vasta sitten kun maan ruukinomistajat olivat anoneet metsälain uudistusta, koska heidän mielipiteensä mukaan »asetukset näyttivät riittämättömiltä estämään metsien nopeata hävitystä korvaamattomaksi vahingoksi vuoriteollisuudelle, muille elinkeinoille ja koko maalle», hallitus asetti v. 1841 komitean tarkastamaan ja uudistamaan metsätaloudesta annettuja lakisäännöksiä.

Tässä komiteassa tuli pohdinnan alaiseksi myös erityisen virkakunnan perustaminen valtion metsien hallintoa ja hoitoa varten, ja eräässä komitealle annetussa lausunnossa jopa ehdotettiin perustettavaksi yliopiston yhteyteen erikoinen laitos koekenttineen, jossa annettaisiin opetusta metsänhoidossa ja maanviljelyksessä! V. 1842 valmistuneen *metsälakiehdotuksensa* perusteluissa komitea kuitenkin katsoi, pääasiallisesti suurten kus-

tannusten tähden, arveluttavaksi erityisen metsänhoitovirkakunnan perustamisen valtion metsiä varten.

Komitean myöhemmin valmistuneen *toisen lakiehdotuksen* ollessa v. 1848 käsiteltävänä senaatin täysistunnoissa senaatin enemmistö yhtyi tähän komitean mielipiteeseen pitäen metsänhoitovirkamies- ja metsänvartijakunnan perustamista niin kalliina toimenpiteenä, että ainoastaan vähäinen osa sen aiheuttamista kustannuksista voitaisiin korvata näistä metsistä myytävään puutavarain hinnalla. »Sellaisella valtion tekemällä uhrauksella voitaisiin vähän tai ei mitään etäisessä tulevaisuudessa tehdä metsän puutteen poistamiseksi metsäntömissä seuduissa, koska kunnalla niissä on vähän käytettävänä olevia ja metsänviljelykseen kelpaavia maita.» Metsärikkaimissa seuduissa taas ei ollut pelättävissä metsien hävitystä uudistilain kautta, koska voitiin valvoa, että niitä perustettaisiin metsävarat huomioon ottaen ja senaatin talousosasto saattoi valtion maiden käyttöön nähden menetellä olosuhteiden mukaan. Tähän tapaan huomautettiin senaatin enemmistön taholta.

Tästä mielipiteestä erosi jyrkästi vähemmistössä olevan valtiovarain toimituskunnan silloisen päällikön L. G. VON HAARTMANIN käsityskanta, kuten käy esille hänen asiassa antamastaan kirjallisesta lausunnosta. »Tämä kysymys — v. Haartman lausuu — joka nyt esitetään Keisarillisen Senaatin päätettäväksi, on tärkeäarvoisempi kuin yksikään niistä yleisen talouden alaan kuuluvista kysymyksistä, jotka tähän asti ovat olleet Senaatin käsiteltävinä. Se on elinkysymys Suomen taloudelliselle toimeentulolle vastaisina aikoina.» v. Haartman ei epäillyt, kuten senaatin muut jäsenet, että kustannukset erityisen metsänhoitovirkakunnan asettamisesta uhrattaisiin turhaan, vaan oli päinvastoin vakuutettu, että tulevaisuus oli nämä menot runsaasti korvaava. Valtion metsien huolellinen hoito pelastaisi ne uhkaavalta hävitykseltä ja olisi samalla hyvänä esikuvana yksityisille metsien omistajille.

Mielipiteensä v. Haartman esitti myös silloiselle kenraalikuvernöörille, ruhtinas MENSCHIKOWILLE ja sai aikaan, että asetettiin uusi komitea, jolle

jätettiin tarkastettavaksi hänen itsensä laatima metsälakiehdotus. Paitsi erinäisiä muitakin ehdotuksia v. H. antoi komitealle lausunnon, jossa hän vielä uudelleen esitti mielipiteensä Suomen metsätalouden silloisesta tilasta ja sen vastaisesta järjestämisestä. Ensimmäisenä toimenpiteenä metsien säilyttämiseksi tuleville sukupolville oli metsänhoidon aikaan saaminen valtion omistamalla mailla. Maaherrojen välityksellä oli hankittava tietoja valtion metsien laajuudesta ja tilasta eri lääneissä, ja sitä myöten kuin valtion metsiä oli ehditty tutkia, oli sopivia metsäalueita erotettava kruununpuistoiksi ja järjestettävä hallinnon ja hoidon alaisiksi. Lääneihin, joissa oli laajoja valtion metsiä, oli asetettava erityinen ylimetsänhoitaja ja tarpeen mukaan alimetsänhoitajia. — Tämän suunnitelman toteuttamisen ja samalla maan metsätalouden elvyttämisen välttämättömänä edellytyksenä oli metsäopiston perustaminen Suomeen. Opistossa tuli olla 2 osastoa, joista toinen metsänhoitajiksi opiskelevia ja toinen metsänvartijoiksi aikovia varten; johtaja oli aluksi kutsuttava ulkomailta.

Komitea otti huomionsa v. HAARTMANIN esitykset ja ohjeet ja laati mietintönsä ehdotuksineen niiden pohjalle. Mietintö valmistui v. 1849 ja kahta vuotta myöhemmin perustettiin, julistuksella 14. I. 1851, maanmittaushallituksen yhteyteen *väliaikainen metsänhoitolaitos*. Ylihallituksen nimi muutettiin samalla *maanmittaus- ja metsänhoitoylihallitukseksi*. Metsäasioita varten ylihallitukseen asetettiin erityinen ylitirehtöörin apulainen sekä ylihallituksen käytettäväksi 8 alimetsänhoitajaa, jota paitsi kuhunkin lääneihin tuli lääninmetsänhoitaja ja tälle apulainen, joiden tehtävänä oli ylihallituksen ja maaherrojen valvonnan alaisina pitää silmällä, että metsälakia noudatettiin sekä mitata ja tarkastaa valtion metsämaita. Varsinaisten metsänhoitoammattimiesten puutteessa täytettiin nämä uudet virat aluksi maanmittareilla! — Metsäopiston perustamisesta ei vielä tällä kertaa tullut mitään. Sen sijaan määrättiin, että 10:lle Suomen nuorukaiselle vuosittain oli valmistettava tilaisuus opiskeluun valtion varoilla Pietarin metsäopistossa.

V. 1854 maanmittaus- ja metsänhoitoylihallitus laati ja lähetti senaatille *ehdotuksen ohjesäännöksi valtion metsien hallintoa varten*. Tästä ohjesääntöehdotuksesta lääninhallitukset ja Suomen Talousseura antoivat

senaatin niiltä vaatimat lausunnot, joissa ehdotusta ei kuitenkaan puollettu vahvistettavaksi, kuten huomautettiin syystä, että siihen olisi pitänyt liittyä suunnitelma myöskin metsänhoitolaitoksen uudelleen järjestämiseksi, joka toimenpide lausunnon antajien mielestä oli aivan välttämätön.

Ohjesääntöehdotus joutui senaatin käsiteltäväksi v:n 1858 alussa ja senaatti määräsi tällöin ylihallituksen laatimaan ensi tilassa vakinaisen palkkaussäännön ohjesääntöehdotuksen edellyttämille metsänhoitajille sekä tekemään ehdotuksen kruununpuistojen hoitoon tarvittavien virkamiesten lukumäärästä. Samalla tuli ylihallituksen laatia laajempi suunnitelma valtion metsien hoitoa varten, ottaen huomioon myöskin kruunun-talot, kuninkaan- ja latokartanot sekä siviili-, sotilas- ja kirkollisvirkatalot.

Näistä eri kysymyksistä samana vuonna antamassaan lausunnossa ylihallitus mainitsee aluksi, että katsoen valtion metsien alaan, joka ilmoitetaan yht. 6 milj. t. alaksi, pitäisi ne jakaa 60 tarkastuspiiriin à 100 000 t.a. ja nämä vuorostaan 25 000 t.a:n laajuisiin hoitoalueisiin, joita tulisi olemaan kaikkiaan 240. Virkakunnan palkkauksen kaikkia näitä piirejä ja hoitoalueita varten ylihallitus katsoi kuitenkin niin suureksi, ettei sellaisella menosummalla voitu rasittaa valtiolaitosta ainakaan lähiaikoina, varsinkin kun järjestelmällinen hakkaus ja puutavarain myynti sekä siitä koituva tulo valtiolle oli odotettavissa vasta vuosikymmenien kuluttua. Sen tähden ylihallitus esitti, että metsähallinto aluksi rajoitettaisiin ainoastaan 1 800 000 t.a:n suuruiselle jo yksityisten tiluksista erotetulle valtion metsäalueelle, joten metsänhoitolaitokseen tulisi kuulumaan 18 ylimetsänhoitajaa, 72 metsänhoitajaa ja 8 alimetsänhoitajaa.

Tämä ehdotus oli vielä samana vuonna senaatin käsiteltävänä, mutta senaatti päätti jättää ohjesäännön lopullisen valmistamisen toistaiseksi, kunnes oli tilaisuudessa samaan neuvoja maan metsänhoitolaitoksen järjestämisestä ylimetsäneuvos, vapaaherra E. VON BERGiltä, jonka senaatti oli esittänyt sitä varten kutsuttavaksi maahan. Kuitenkin senaatti katsoi tarpeelliseksi ilmoittaa hallitsijalle käsityksensä olevan, että kruununpuistot yleensä olivat jaettavat sopivan suuruisiin tarkastuspiireihin ja että jokaiseen sellaiseen — n. 50 000—100 000 t.a:n laajuiselle metsäalueelle — oli asetettava ylimetsänhoitaja. Tarkastuspiirit olivat jaettavat hoito-

alueisiin, joihin jokaiseen oli asetettava metsänhoitaja, ja hoitoalueet metsänvartijapiireihin.

Tämän lisäksi senaatti ehdotti kirjelmässään, että sille jätettäisiin v:n 1851 metsälain mukaan edelleen tehtäväksi mittauttaa ja erotuttaa niitä valtion metsiä, jotka soveltuivat kruununpuistoiksi, järjestää ne hoidettaviksi sellaisina sekä määrätä tätä tarkoitusta varten metsänhoitovirkamiehiä. Kunnes tämä kaikki oli saatu loppuun suoritetuksi, jäisivät valtion metsät edelleen maaherrojen valvonnan alaisiksi. — Koska oli puute kykenevistä metsänhoitovirkamiehistä, esitti senaatti, että maanmittaus- ja metsänhoitoylihallitukselle myönnettäisiin lupa kuulustella ulkomaisissa metsäopistoissa oppijakson suorittaneita niissä metsätaloudellisissa aineissa, joissa metsänhoitovirkamiehiltä vaaditaan tietoja, ja ottaa heidät metsähallinnon käytettäväksi metsäkonduktöörin nimellisinä, kunnes he voivat saada ylennyksen johonkin virkaan tällä alalla.

Kesällä samana vuonna (1858) ylimetsäneuvos v. Berg matkusteli laajalti maassamme tarkastellen metsäolojamme. Matkansa tuloksena hän laati laajahkon k e r t o m u k s e n. Tässä kertomuksessaan hän m.m. esittää, että metsänhoitoviraston tulisi olla riippuvainen yksinomaan senaatista ja ettei maaherroille olisi jätettävä valtion metsien ylintä valvontavelvollisuutta. Virkamiehistöön nähden hänen mielestään ei ollut syytä poiketa siitä järjestelmästä, joka muualla oli huomattu sopivimmaksi ja johon kuului 4 eri astetta, nim. keskushallitus, tarkastusvirkamiehistö eli ylimetsänhoitajat, metsänhoitajat ja metsänvartijakunta. Saksassa ylimetsänhoitajan virka-alueet käsittivät 20 000—30 000 t.a., mutta Suomessa voisivat ne olla 100 000—150 000 t.a:n laajuisia ja hoitoalueet 15 000—20 000 t.a:n laajuisia.

Vapaaherra v. Bergin jätettyä loppukesällä 1858 kertomuksensa kenraalikuvernöörille, lähetti kenraalikuvernööri sen senaatille, jotta senaatti voisi tehdä aikaisemmin laatimaansa metsänhoitolaitoksen järjestämisehdotukseen tämän kertomuksen ehkä aiheuttamia muutoksia. Vielä saman vuoden lopulla senaatti ilmoittikin, ottaen huomioon v. Bergin mielipiteen, että tarkastuspiirit Suomen erikoisissa olosuhteissa voisivat olla suurempia kuin ne tavallisesti ovat vähemmän metsärikkaimissa maissa,

tekevänsä ehdotukseensa sen muutoksen, että tarkastuspiiri voi käsittää jopa 150 000 t.a:n laajuisen metsäalueen. Niin ikään senaatti yhtyi v. Bergin mielipiteeseen siinä, että metsänhoitovirkkamiehille erinäisistä syistä olisi suotava edulliset palkkaehdot, ja esitti tämän mukaisesti, että ylimetsänhoitajille oli paitsi virkataloa myönnettävä palkkaetuina 1 000—1 100 ruplaa ja metsänhoitajille paitsi virkataloa 700 ruplaa. Edelleen senaatti esitti m.m., että yllhallitukseen määrättyjen 8 metsänhoitajan luku supistettaisiin 4:ksi.

Käsäkirjeellä 20 p:ltä huhtik. 1859 hallitsija vahvisti senaatin ehdotukset noudatettaviksi; samalla ilmoitettiin hallitsijan tahdon olevan, että järjestettävien kruununpuistojen hallinnosta ja hoidosta koituvat kustannukset olisivat mahdollisuuksien mukaan korvattavat näistä kruununpuistoista vastedes saatavilla tuloilla. Samana päivänä, 7. V. 1859, kuin tämä käsäkirje senaatissa esitettiin, senaatti antoi »*julistuksen metsänhoitoammatin järjestämisestä Suomessa olevien kruununmetsien hallintoa ja hoitoa varten*», ja muutamaa päivää myöhemmin senaatti julkaisi *metsänhoitolaitosta varten ohjesäännön*, jonka valtiovaraintoimituskunta oli lopullisesti valmistanut tekemällä muutoksia ja lisäyksiä maanmittaus- ja metsänhoitoylihallituksen jo viisi vuotta aikaisemmin laatimaan ehdotukseen.

Samoihin aikoihin kuin metsänhoitolaitoksen perustamista suunniteltiin oli uudelleen tullut päiväjärjestykseen myöskin kysymys *metsäopiston* perustamisesta. Aloitteen asiassa teki von HAARTMAN v. 1855 ja kahta vuotta myöhemmin maanmittaus- ja metsänhoitoylihallitus laati ja jätti senaatille perustellun ehdotuksen metsäopiston perustamiseksi. Opiston paikaksi ehdotettiin Evon valtion liikamaata Lammin pitäjässä, jota v. Haartmankin lääninmetsänhoitaja COLLININ lausunnon perusteella piti tarkoitukseen sopivana. Käsitellessään yllhallituksen ehdotusta senaatti päätti puolestaan esittää sen hallitsijan hyväksyttäväksi ja 23. II. 1858 ehdotus saikin hallitsijan vahvistuksen. Seuraavana vuonna senaatti antoi opistolle ohjesäännön ja 1. III. 1862 opisto alotti toimintansa.

Tuskin metsänhoitolaitosta vielä oli ehditty kunnolleen järjestää, kun jo selvisi, ettei se voinut ajan pitkään menestyksellisesti toimia maan-

mittaushallituksen yhteyteen kytkettynä. Tämä käsityskanta tuotiin esille senaatissa v. 1861 ja seuraavan vuoden alussa senaatin valtiovaraintoimituskunta esitti talousosastolle, että järjestettäisiin erityinen *metsähallitus*, koska valtion metsien hallinto oli laajentunut ja merkitykseltään kasvanut. Vähän sen jälkeen pitämässään täysistunnossa senaatti kannatti tätä ehdotusta ja sitten kun maanviljelystoimituskunta oli laatinut ehdotuksen itsenäisen metsähallituksen organisatioksi senaatti päätti (v.1863) esittää ehdotuksen hallitsijan vahvistettavaksi. Esityksessä huomautettiin mm., että yli- ja alimetsänhoitajain lukumäärä oli jo 63 ja metsähallintoa koskevat asiat olivat maanmittaus- ja metsänhoitoylihallituksessa niin lisääntyneet, ettei yllhallitus voinut tarpeeksi omistaa huomiotaan tälle tärkeälle toiminta-alalleen. Samalla senaatti esitti, että metsähallinto siirrettäisiin valtiovaraintoimituskunnalta maanviljelystoimituskunnan alaiseksi. Näihin esityksiin hallitsija antoi suostumuksensa ja 1. VIII. 1863 senaatti julkaisi »*asetuksen metsähallituksen asettamisesta kruununmetsien hoitoa ja hallitusta varten Suomessa*». 25 vuotta myöhemmin siirrettiin metsähallitus kamaritoimituskunnan alaiseksi ja lopuksi v. 1917 tällöin muodostetun uuden maataloustoimituskunnan (nyk. maatalousministeriön) alaiseksi.

* * *

Metsänhoitolaitoksen perustamisen aikaan olivat olot valtion metsämailla jo niin kaikin puolin sekavat, että se tehtävä, minkä tämä uusi laitos sai suoritettavakseen ei suinkaan ollut helppo. Kansa oli tottunut pitämään valtion maata yhteisenä omaisuutena, jota — niin itse maata kuin sillä kasvavaa metsää — jokainen sai mielin määrin käyttää. Valtion maille asetettiin omin luvvin asumaan, milloin kaskeamisen, milloin metsästyksen tai kalastuksen tarkoituksessa, ja metsänhoitolaitoksen perustamisen aikaan oli näitä asumuksia jo niin paljon, että uuden viraston ensimmäiseksi ja tärkeimmäksi tehtäväksi tuli juuri asutusolojen järjestäminen.

Oloissa tapahtui nyt jyrkkä käänös. Metsänhoitolaitoksen taholta ryhdyttiin viivyttelämättä toimenpiteisiin luvattoman asutuksen lopettamiseksi, asumuksista tehtiin luetteloja ja niiden alkuperästä sekä vaikutuk-

sesta metsänhoitoon ruvettiin ottamaan selvää. Toisista tehtiin ns. *kruununmetsätorppia*, toisista muodostettiin *metsänvartijatorppia*, joita lukuisasti tarvittiin, ja jäljellä olevat häädettiin asumuksen sopimattoman aseman tm. syyn takia. Nämä toimenpiteet, niin välttämättömät kuin ne olivatkin, koskivat kipeästi muutamien seutujen elämään ja kauvaa ei kestänytäkään, kun tyytymättömyys purkautui esille.

Jo valiokunnassa, joka v. 1862 oli muodostettu neljästä säädystä, otettiin valtion metsien asutusolot pohdinnan alaisiksi. Valitettiin, että maita lainkaan oli joutunut valtion haltuun, sillä siten oli uudisasutuksen edistymisen tullut ehkäistyksi ja samalla muka saatettu suuri joukko maan asukkaita kurjaan asemaan, virkamiesten mielivallasta riippuvaksi. Eräiden valiokunnan jäsenten mielestä olivat nämä asioita, jotka välttämättömästi oli otettava käsittelyn alaisiksi tulevilla valtiopäivillä.

Luonnollista näin ollen olikin, että kun 1863—64 v:n valtiopäivät kokoontuivat, metsäasia niillä joutui esille. Kaikki säädyt, pappissääty pois luettuna, siinä tekivät aloitteen. Talonpoikaissäädystä jätettiin useita valtion metsämaita ja sen asukkaita koskevia anomusehdotuksia, joissa kaikissa valitettiin sitä asemaa, johon valtion metsien asukkaat järjestämistoimien aikana olivat joutuneet. Sekä anomusehdotuksissa että niiden johdosta syntyneissä keskusteluissa lausuttiin usein harkitsemattomia sanoja, tosin itsessään hyvin ymmärrettäviä, koska järjestämistoimet olivat parastaikaa käynnissä ja ne, kuten jo mainittiin, koskivat sängen kipeästi useiden seutujen asukkaiden talouteen, varsinkin Pohjanmaalla. Eräät valtiopäivämiehet väittivät metsähallituksen ja sen alaisten virkamiesten aikaan saaneen suorastaan mullistuksen oleviin oloihin, jotka sen kautta kävivät sietämättömiksi. Hallituksen sanottiin uuden viraston perustaessaan pahasti erehtyneen, sillä se oli muutamain valtiopäivämiesten mielestä aivan turhanpäiväinen laitos. Jotkut sentään myönsivät metsänhoitolaitoksen tarpeelliseksi, vaikka moittivat sen toimia ja sen virkamiesten liian suuria palkkoja.

Aatelissäädystäkin todettiin parannuksen välttämättömyys valtion metsissä vallitseviin oloihin, mutta asetettiin yleensä paljoa tasapuolisemmalle kannalle kuin talonpoikaissäädystä. Huomautettiin, että vali-

tukset valtion metsien hoidosta ja varsinkin niiden asutusoloista olivat usein olleet aiheettomia, johtuen siitä että metsien hakkuuta ja muuta omankädenoikeutta oli rajoitettu. Mutta toiselta puolen väitettiin valituksissa olleen paljon oikeutettuaakin, sillä asukkaiden asema kaipasi todellakin korjausta, minkä lisäksi valtion metsien tulot epäedullisen myyntitavan takia olivat useiden valtiopäivämiesten mielestä aivan liian pienet. Niitäkin oli, jotka pitivät metsänhoitolaitosta tarpeettomana. Säädystä ehdotettiin asetettavaksi erikoinen komitea tarkastamaan metsähallintoa koskevia määräyksiä.

Pappissäädystä lausuttiin pääasiallisesti samaan suuntaan käypiä mielipiteitä. Eräs säädyn jäsenistä ehdotti koko asian lykättäväksi muutamana vuoden eteenpäin, koska metsähallinnon toimista oli vielä liian vähän kokemusta, mutta ehdotus ei saanut kannatusta, vaan asia lähetettiin valitusvaliokuntaan.

Porvarissäädystä valittivat eräät valtiopäivämiehet niin ikään valtion metsien asukkaiden asemaa pitäen välttämättömänä ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi. Muutamat säädyn jäsenet pitivät kuitenkin sopimattomana erikoisten komiteain asettamista, niin kuin aatelissääty oli ehdottanut, koska niistä voisi tulla tuomioistuimia, joissa metsänhoitovirkamiehet olisivat joutuneet olemaan vastaajina. Heidän mielestään asia olisi tullut autetuksi sillä, että tarkistettaisiin kaikki metsähallintoa koskevat määräykset, jommoista toimenpidettä porvarissääty alunpitäen oli tarkoittanut.

Koska kaikki säädyt olivat yksimielisiä siitä, että metsähallintoa koskevia määräyksiä oli muutettava, oli luonnollista että tätä tarkoitettaviin toimenpiteisiin myöskin ryhdyttiin. Näiden toimenpiteiden tuloksena oli 1865 v:n valtionmetsäkomision asettaminen. Olisi odottanut, että mielet nyt olisivat rauhoittuneet, koska hallitus oli tehnyt epäkohtien poistamiseksi sen, mitä se asioiden sillä kannalla ollessa saattoi tehdä. Jo v:n 1867 valtiopäivillä tuli »metsäkysymys» kuitenkin uudelleen esille ja talonpoikaissäädystä jätettiin asiasta kokonaista 6 anomusehdotusta. Säädyn puhemies MÄKIPESKA kuvaili valtion maiden asukkaiden aseman mitä surkeinmaksi. Torppari, joka oli raivannut viljelysmaata metsään, sai

siitä sakkoa, mikä useinkin täytyi suorittaa vankeudella. Ja kuitenkin nämä asukkaat eivät olleet tulleet valtion maille kuin »rosvojoukot» — hän huomautti — vaan rauhallisina ihmisinä, jotka vain toteuttivat raamatun käskyä: lisääntykää ja täyttäkää maa. Silloinen metsähallitus metsänhoitovirkakuntineen olivat hänen mielestään aivan »sopimattomia» siksi, että ne »olivat ulkomaisella perustuksella». Jos metsissä olevista asumuksista muodostettaisiin perintötiloja, lisääntyisivät valtion metsätulot moninkertaisiksi siitä, mitä metsät »metsäherrain» hoidossa tuottavat. Mäkipeskan, samoin kuin säädyn monen muunkin jäsenen mielestä »metsäherrat» olivat aivan tarpeettomia virkamiehiä, minkä tähden heidät oli asetettava lakkautuspalkalle tai siirrettävä maan pohjoisosiin, jossa metsiä oli runsaammin. Metsähallitusta syytettiin myöskin valtion metsien huonosta hoidosta, se kun antoi puiden pilaantua metsiin, josta syystä tulot olivat niin pienet, että ne kuluivat kokonaan virkamiesten palkkoihin.

Tyytymättömyys metsähallituksen toimintaan ilmeni myös maan *sanomalehdistöissä*. Silmäillessä sen aikaisia sanomalehtiä löytää pitimittä etsiskelyittä kymmenittäin kirjoituksia, joissa kiivain sanoin käydään metsänhoitolaitoksen kimppuun. Varsinkin Pohjois-Suomen lehdissä syytettiin metsähallintoa, joskus jopa niin törkeällä tavalla, ettei silloinen sensuuri voinut hyväksyä kaikkia kirjoituksia edes painettavaksi. Metsähallituksen väitettiin toimivan jesuiittain oppilauseen mukaan »tarkoitus pyhittää keinot» ja sen toiminta leimattiin turmiolliseksi. Välistä kohdistettiin syytökset yksityisiä henkilöitäkin kohtaan, minkä johdosta syntyi pitkiä oikeudenkäyntejä.

Eräät isommat lehdet, kuten esim. Suometar ja useat ruotsinkieliset lehdet, koettivat joskus kirjoittaa asioista tasapuolisemmin, huomauttaen mm. metsänhoitovirkamiesten velvollisuuksista, voimassa olevista asetuksista sekä metsissä harjoitetusta vallattomuudesta ja rikollisuudesta, mutta tällaisia ääniä ei paljoakaan kuulu. Kansan oli vaikea käsittää, miksi se ei saanut vapaasti kalastaa, metsästä, kasketa ja hakata metsää kuten ennenkin, joiden oikeuksien kieltäminen asukkaiden mielestä merkitsi heidän elinehtojensa tyhjäksi tekemistä. Pohjois-Suomen lehtien mukaan oli koko maakunta tämän takia onneton: kauppa oli lakannut,

koska se tähän asti oli perustunut puutavaroiden ja tervan oston, jotka tulolähteet nyt olivat ehtyneet; monet kauppiaat olivat tehneet vararikon näistä syistä jne. »Metsähallituksen muutamassa vuodessa vaikuttamista onnettomuuksista täällä saattaisi kirjoittaa tuhatsivuisia kirjoja, yhtä aikaa kuin kaikki niissä olisi puhdasta totuutta», kirjoitettiin »Pohjan tähdessä». Hallitusta vaadittiin korjaamaan tekemänsä »erehdykset».

Valitukset kohdistuivat pääasiallisesti niihin toimiin, joiden tarkoituksena oli järjestyksen aikaansaaminen valtion metsissä. Mutta metsänhoitovirastoa syytettiin myös metsien huonosta hoidosta. Vakavimpia tällaisista syytöksistä olivat J. W. SNELLMANIN julkituomat. Ollen nähin aikoihin jäsenenä senaatin talousosastossa, hänellä oli tilaisuus metsähallituksen kirjeiden ja kertomusten johdosta mm. lausua ajatuksensa valtion metsätaloudesta. Snellmanin mielestä oli metsätalouteen käytettävä vain peltoviljelykseen sopimattomat, karuimmat ja laihimmat maat. Valtion metsätalouden tarkoituksena oli etupäässä oleva metsittää autioiksi jääneitä ja tulevia, maaperänsä puolesta vähitellen huononevia maita sekä sorapohjaisia — ei savi-peräisiä — suomaita. Tätä tarkoitusta varten olivat autiomaat saavat valtion haltuun joko oston tai pakkolunastuksen kautta. Metsittämis-toimia varten oli palkattava metsänhoitajia ja metsänvartijoita, joista ensiksi mainittu toimi voitaisiin yhdistää maanmittarin toimeen ja metsänvartijoita taas olisi tehtävä ns. jahtivuodeista, joilla ei Snellmanin mielestä ollut paljon ensinkään työtä. Metsän mittaaminen, jakaminen ja tuoton laskeminen, samaten kuin muidenkin metsätaloudellisten toimenpiteiden suorittaminen oli nimittäin siksi yksinkertaista, ettei siihen vaadittu muuta kuin käytännöllisyyttä ja kunnollisuutta. Tästä syystä ei myöskään tarvittu erikoista metsäopistoa, jossa korkeampaa ammattiopetusta annettaisiin. Tällainen opisto oli sitäpaitsi kallis ja opettajistakin olisi puutetta. Valtion olisi vain myönnettävä ulkomaan matkoja varten apurahoja miehille, jotka haluaisivat metsätieteitä opiskella.

Valtion metsien tuottama hyöty oli, arveli Snellman, valtiolle aina oleva vähäinen, jota vastoin maalle niistä saattoi olla suurikin hyöty. Näistä metsistä voivat nim. asukkaat saada rakennustar-

peita ja niiden vaikutus ilmastoon oli suotuisa. Valtion metsien hyväksi tehdyt uhraukset olivat sentähden paikallaan tulevaisuutta silmällä pitäen. Tästä huolimatta oli valtion varojen tuhlausta, jolle käytetty metsän tuottoa, vaan annettiin puiden mädätä metsiin. Otaksamalla, että 2 % puumäärästä mätänisi, syntyisi, koska valtiolla on metsää satoja neliöpenikulmia, vuosittain satojen tuhansien markkojen tappio. Kokemus oli lisäksi osoittanut, että valtion metsien hoitokustannukset olivat vuosi vuodelta nousseet, kun taas tuotto samaan aikaan oli pienentynyt. V. 1864 valtion metsät tuottivat yhteensä 318,508 mk, mutta menot olivat samana aikana 424,242 mk. Tulot eivät näin ollen riittäneet edes hoitokustannuksia peittämään. Syynä tähän Snellman piti sitä, ettei myyty puuta kylliksi paljon muka alhaisten hintojen takia. V. 1866 esim. oli myyty vain 1 runko 214 t. alaa kohti, mikä teki ainoastaan pienen osan siitä, mitä maassa kaikkiaan hakattiin; ja kuitenkin valtion myyntiehdot olivat ostajalle edullisemmat kuin yksityisten metsän myyjäin, yksityisille kun oli maksettava hinta etukäteen, mutta valtio myönsi 2 vuoden luoton. Tällaiseen asiantilaan ei suinkaan ollut syynä sahanomistajien pyrkimys saada tukkeja valtiolta lahjaksi, kuten metsähallitus väitti, sillä saivathan yksityisetkin metsänsä myydyksi, vaan syynä oli huono myyntitapa ja myytävän puutavaran laatu. Yksityisten metsiä saatiin ostaa halvemmalla, sillä niiden hinnat mukautuivat kauppasuhteiden mukaan, jota paitsi yksityisten myyntitapakin oli luontevampi. Yksityinen myi metsänsä runkokaupalla, mutta valtio kuutiojaloittain, jolloin ostaja laski arvon vain terveelle puuaineelle. Valtion metsistä saatava puutavara oli niin rikkinäistä ja pientä, että kun yhden lauta- ja lankkustandardin valmistamiseen eteläosissa maata tarvittiin 18 runkoa, oli vastaava luku valtion metsistä saaduista puista 28. Tästä kaikesta olikin johtunut, että esim. Oulun läänissä olevista valtion metsistä oli ostettu aivan mitätön määrä puita. Kun tämän lisäksi hakkuu-, ajo- ja uittokustannukset nousivat keskimäärin 16 penniin kuutiojalkaa kohti, vieläpä enempäänkin pienestä puutavarasta, oli hyvin epävarmaa, milloinka ja mihin hintaan valtion metsistä voitiin myydä niin paljon puita että edes kustannukset tulisivat peitettyiksi. Epäkohta oli sitäkin valitettavampi, kun oli uhrattu huomatta-

tavia summia uittoväylien perkauksiin, joita ei sitten kuitenkaan ollut käytetty, sekä puiden kaatamiseen, vedätykseen ja uittoon ja tavaramätänä kaikesta huolimatta myymättömänä.

Useista sen aikuisista sanomalehtikirjoituksista sekä valtiopäiväasiakirjoista selviää, että suuri yleisö miltei kauttaaltaan kannatti Snellmanin mielipiteitä. Snellmanin käsityksen valtion metsätalouden merkityksestä ja tulevaisuudesta on kuitenkin myöhempi aika suureksi osaksi osoittanut paikkansa pitämättömäksi. Myönnettävä on, että Snellmanin arvostelu eräissä kohdissa on osunut oikeaankin, erittäinkin siinä, ettei metsiä myyty tarpeeksi paljoa, vaan annettiin puiden lahota metsiin. Snellmanin mielipiteet metsätaloudesta muuten ovat monessa suhteessa ristiriitaisia, nähtävästi sen vuoksi, että ne oli lausuttu väittelyissä hänen valtiollisia vastustajiansa vastaan, joiden joukossa oli innokkaita metsätalouden edistämistä harrastavia henkilöitä. Niinpä hän on lausunut valtion metsätaloudesta ja metsänhoitolaitoksesta myös mielipiteitä, jotka huomattavasti poikkeavat niistä, joista edellä on tehty selkoa. Kirjoittaessaan Langenskiöldin toiminnasta hän esim. huomauttaa, että yksityisiä tyytymättömyyden osoituksia ei voida välttää suoritettaessa sellaista toimenpidettä kuin oli metsänhoitolaitoksen perustaminen, jolloin valtio yhdellä kertaa otti haltuunsa satoja neliöpenikulmia maata, mikä oli ollut hyljätynä, ensiksi saapuneen hyväksi käytettävänä tai hävitettävänä. Ei ole myöskään helppoa löytää yhtäkkiä virkakuntaa, jolla on se taito ja maltillisuus, jota sellaista toimenpidettä suoritettaessa tarvitaan. Sellaiset puutteen eivät kuitenkaan, Snellman jatkaa, vähennä tämän työn ansiota, työn joka jotenkin läheisessä tulevaisuudessa voi sekä valtiolaitokselle että maan väestölle monin kerroin korvata ne uhraukset, joita se on vaatinut.

Vähitellen alkoivat kuitenkin mielet tyyntyä. Siihen vaikutti mm. sekin, että 1865 v:n komision ehdotuksesta ryhdyttiin korjaamaan uuden järjestelmän arinta kohtaa, a s u t u s o l o j a. Valitukset eivät kuitenkaan tyystin loppuneet, mutta saivat hieman toisen muodon.

V:n 1872 valtiopäiville oli jälleen jätetty useita valtion metsätaloutta koskevia anomusehdotuksia. Talonpoikaissäädystä A. MEURMAN ehdotti

metsäkysymystä koskevissa väittelyissä, että tieteellisesti sivistyneiden »metsäherrain» lukua olisi vähennettävä, koska heidän päätehtävänään muka oli ainoastaan valtion metsänvartijain toiminnan valvominen. Valtion metsätalouden päätarkoituksena oli nim. hänen mielestään oleva valtion metsien vartioiminen ja säilyttäminen. Samalla hän ehdotti, että Evon metsäopisto lakkautettaisiin ja metsänhoito-opetus siirrettäisiin Mustialaan, jonne sitä varten palkattaisiin yksi lisäopettaja. Uudisasutuksen edistämistä hän niin ikään vaati huomauttaen samalla valtion maiden asukkaiden epävakasta asemasta sekä niistä epäkohdista, joita valtion laaja maan omistus eräissä kunnissa aiheutti sen kautta, että valtio ei maittensa puolesta ottanut osaa kunnallisiin ja manttaalirasituksiin. Asukkaille oli hänen mielestään annettava tilansa omistusoikeudella.

Samaan päämäärään pyrittiin muissakin anomusehdotuksissa. Eräissä ehdotettiin, että kaikki maanviljelykseen kelpaavat valtion maat luovutettaisiin kansalle perinnölliseksi lunastettaviksi ja loput jaettaisiin talollisille joko maa- tai metsäveroa vastaan; vain »raakaluontoisimmat petäjä-metsiköt» jätettäisiin valtiolle. Yleisen valitusvaliokunnan mielestä, joka nämä anomusehdotukset sai valmistettavakseen, ei kuitenkaan ollut syytä mennä näin pitkälle vaan oli sillä kertaa tyydyttävä vain metsänhoitajanvirkojen ja palkkojen vähentämiseen sekä Evon metsäopiston lakkauttamiseen ja metsäopetuksen siirtämiseen Mustialaan tai teknilliseen opistoon, jos sellainen perustettaisiin.

Seuraavina aikoina jatkuivat syytökset metsänhoitovirastoa vastaan ainoastaan sanomalehdistössä. Metsänhoitajanvirkoja vähennettiin 12:lla ja Evon metsäopisto suljettiin muutamaksi vuodeksi oppilaspuutteen takia. Valtion metsien tulojen pienuutta kuitenkin valtiopäivilläkin edelleen moitittiin ja valtion maiden asukkaiden turvatonta asemaa niin ikään yhä valitettiin samoin kuin valtion maanomistuksesta kuntain taloudelle koituvia haittoja.

V:n 1888 valtiopäivillä sen sijaan taaskin arvosteltiin ankarasti metsänhoitoviraston toimia, nytkin etupäässä talonpoikaissäädystä. Varsinkin J. CASTRÉN esiin toi useita syytöksiä metsähallitusta ja metsänhoitajia vastaan. Viitaten v:n 1885 valtiopäivien valtiovarainvaliokunnan lausun-

toon, jossa huomautettiin valtion metsien pienistä tuloista, Castrénkin kummasteli tulojen vähyyttä, tulot kun tekivät vain vähän yli pennin t. alaa kohti siitä huolimatta, että puista oli saatu hyviä hintoja. (Metsähallitus oikaisi tämän tiedon 20 p:ksi t. alaa kohti!) Syynä oli hänen mielestään ostajalle hyvin edullinen, mutta valtiolle haitallinen puiden luovutustapa. Kun puut luovutettaessa mitattiin, koetti nim. ostaja omaa etuaan silmälläpitäen mitättömienkin vikojen takia vähentää puun kuutiojalkamäärää tai kokonaan hyljätä puun »raakkina». Joskus oli sattunut, että metsänhoitaja oli lähtenyt pois mittauspaikalta ennen luovutuksen päättymistä. Myöskin metsänhoitajien toimettomuus oli syynä valtion metsätaloudessa vallitseviin epäkohtiin, mutta perussyy oli kuitenkin »itse järjestelmässä ja sitä tukevassa metsähallituksessa.» Tulojen lisäämiseksi oli Castrénin mielestä hakattava valtion metsien yli-ikäiset puut, joita oli liian paljon. Castrénin lausuntoon yhtyi suurin osa säädyn jäsenistä, joskin niitäkin oli, jotka asettuivat puolustamaan metsänhoitolaitosta.

1890-luvulla oli metsäkysymys yhtämittaisesti esillä sekä valtiopäivillä että sanomalehdistössä, nyttemmin puolueiden — suomenmielisten ja ruotsinmielisten — välisenä riitakysymyksenä, jota ratkaistaessa taloudelliset näkökohdat eivät päässeet määrääviksi. Väittelyä käytiin toisaalta »viljelyksen etujen», toisaalta »metsän etujen» nimessä, mutta tosiasialliset syyt olivat muut. Näille ajoille kuvaavia ovat ne oikeusjutut ja sanomalehtikirjoitukset, jotka aiheutuivat kiistasta metsähallituksen silloisen ylitirehtöörin ja nurmekselaisen kauppiaan J. PELLIKAN välillä. Pellikka oli mm. syyttänyt erästä metsänhoitajaa epärehellisyydestä tukkien myynnissä ja joutui vastaamaan syytöksistään oikeudessa. Tämä pitkälinen juttu herätti aikoinaan paljonkin huomiota. Pellikka kirjoitti useita valtion metsiä ja metsänhoitovirkamiehiä koskevia lentokirjasiakin, joissa hän sanoja säästämättä koetti todistaa koko metsänhoitolaitoksen tarpeettomuutta. Ainoastaan 8 metsänhoitajan tointa (yksi kutakin lääninä kohti) oli hänen mielestään tarpeen, lisäksi oli palkattava tarpeen mukaan metsien hoitajiksi »tukkiasiamiehiä» siksi kunnes valtion maat ja metsät oli saatu jaetuiksi yksityisille maanomistajille.

Pellikan syytöksillä ja kirjoituksilla ei itsessään ole mitään arvoa, mutta huomattava on, että hänen kannallaan oli melkoinen osa ns. suurta yleisöä. Useista sen aikuisista sanomalehtikirjoituksista selviää, että yleinen mielipide oli metsänhoitolaitosta kohtaan yhä vieläkin nurjamielinen. Osittain on tämä käsityskanta vielä myöhemminkin ollut vallalla, mutta selvä käänne on kuitenkin jo tapahtunut. Moitteita valtion metsien taloutta vastaan on kyllä yhä edelleenkin silloin tällöin esiin tuotu sekä sanomalehdissä että eduskunnan valiokunnissa, epäilemättä viime aikoihin asti osaksi syystäkin. Mutta valtion metsätalouden suuren merkityksen käsittävät ja tunnustavat nykyisin jo laajat kansalaispiirit.

Mitä tulee niihin moitteisiin, joita metsänhoitolaitosta, sen virkamiehiä ja metsien hoitoa vastaan on aikojen kuluessa tehty, on niihin nähtävästi ollut paljon aihettakin. Varsinkin metsähallinnon toiminnan alkuaikoina, jolloin olosuhteiden pakosta tultiin perinpohjin järkyttäneeksi vanhaa, juurtunutta katsantokantaa, jonka mukaan valtion maat olivat kaikkien vapaasti käytettävissä olevaa yhteistä omaisuutta, lienevät virkamiehet joskus suorittaneet tehtävänsä kohtuuttomalla ankaruudella. Osa virkamiehistä oli vieras kansallemme eikä tuntenut sen tarpeita ja oikeustajuntaa, jota paitsi joukossa on saattanut olla liian virkavaltaisia-kin. Mutta toisaalta on muistettava, että metsänhoitajat toimivat niiden käskyjen mukaisesti, joita metsähallituksesta annettiin, mitkä käskyt taas perustuivat lakiin ja asetuksiin, puhumattakaan siitä, että heidän toimintansa yhteiskunnan kannalta yleensä oli täysin oikeutettu. Uuden virkakunnan ensimmäinen ja tärkein tehtävähän oli, kuten jo aikaisemminkin on mainittu, valtion metsissä vallitsevan sekasorron lopettaminen, ja oli ymmärrettävää, että tällaiset poliisitointa muistuttavat tehtävät herättivät kansassa tyytymättömyyttä.

Metsänhoitovirkamiehiin kohdistettujen syytöksiä vastakohtana esitettäköön lopuksi ote HANNES GEBHARDIN »Valvojassa» v. 1896 julkaisemasta kirjoituksesta »Puoluepolitiikki ja kruununmetsiemme asuttaminen», jossa sanotaan: »Jos metsänhoitajamme yleensä olisivat olleet kovasydämiä lain puustavin tulkitsijoita ja niin vieraita kansallemme kuin heitä

useinkin on kuvattu, niin varmaankaan ei monikaan kruununmetsätöppareista olisi saanut pysyä paikallaan, jonka hän on itsellensä valinnut tahi isiltään perinyt tai ostanut. Mutta onneksi ovat metsänhoitajamme enimmäkseen olleet ihmisystäviä, jotka ovat milloin milläkin tavalla koettaneet asetella niin, että jos joku torppari on tehnyt rikoksen hän kuitenkin on saanut pitää omaisuutensa.»

DIE ENTSTEHUNG DER STAATLICHEN FORST- VERWALTUNG IN SUOMI (FINNLAND) UND DAS VERHALTEN DER ÖFFENTLICHEN MEINUNG ZU DIESER FRAGE.

REFERAT.

Die vorliegende Arbeit bildet einen Teil der Vorlesungen, die Dr. LAURI ILVESSALO seinerzeit über Forstpolitik hielt.

Nach der Loslösung von Schweden und der Vereinigung mit Russland im Jahre 1809 war in Suomi (Finnland) lange Zeit das noch in der schwedischen Zeit i. J. 1805 erlassene Forstgesetz in Kraft. Da es sich aber zeigte, dass dieses Gesetz die Vernichtung der Wälder nicht zu verhindern im Stande war, wurde 1841 von der Regierung ein Ausschuss eingesetzt, der die auf die Forstwirtschaft bezüglichen Gesetzesbestimmungen nachprüfen und reformieren sollte.

Dieser Ausschuss, der 1842 seinen ersten, 1848 seinen zweiten Gesetzesvorschlag einreichte, hielt die Begründung einer besonderen Forstbehörde für zu teuer, eine Ansicht, der sich auch die Mehrheit des Senates anschloss. Aber besonders der damalige Chef des Finanzdepartements L. G. VON HAARTMAN vertrat energisch den entgegengesetzten Standpunkt, da diese Frage besonders wichtig für die wirtschaftliche Lage des Landes sei. Auf seine Initiative wurde ein neuer Ausschuss eingesetzt, der 1849 sein Gutachten abgab, auf Grund dessen durch eine am 14. I. 1851 erlassene Verfügung eine vorläufige Forstbehörde in Verbindung mit dem Landesvermessungsamt begründet wurde.

Die Landesvermessungs- und Forstdirektion reichte 1854 einen Vorschlag zur Dienstanzweisung für die staatliche Forstverwaltung ein. Der Senat verschob jedoch die endgültige Bestätigung derselben, bis sie das Urteil eines ausländischen Sachverständigen des deutschen Oberforstrates E. v. BERG, der eigens zu diesem Zwecke nach Suomi berufen wurde, einholen konnte. Nachdem v. BERG nach einer eingehenden Untersuchung der finnischen Wälder dem Senate seinen Bericht eingereicht hatte, stellte dieser den endgültigen Gesetzesvorschlag fertig, der vom Monarchen durch ein Dekret

vom 20. April 1859 bestätigt wurde. Am 7. Mai des gleichen Jahres erliess der Senat eine Verfügung betr. die Errichtung einer ordentlichen Forstbehörde zur Verwaltung und Pflege der Staatsforsten und bestätigte einige Tage später die Dienstanzweisung für dieselbe. Durch Verordnung vom 1. Aug. 1863 wurde die Behörde von der Landesvermessungsdirektion getrennt und als besondere Forstdirektion dem Landwirtschaftsdepartement unterstellt.

Schon am 1. März 1862 hatte die einige Jahre vorher gegründete Forsthochschule in Evo ihre Tätigkeit begonnen.

Zur Zeit der Begründung der Forstbehörde waren die Verhältnisse in den Staatswäldern schon so verworren, dass die Aufgabe, die der neuen Behörde gestellt wurde, keineswegs leicht war. Das Volk hatte sich daran gewöhnt, die Staatsländereien als gemeines Eigentum anzusehen, das jeder nach eigenem Ermessen zur Ansiedlung, Schwendung, Jagd, Fischfang, zur Deckung des Holzbedarfs usw. benutzen könne.

Als die Forstverwaltung auf Grund der Gesetze und Verordnungen daran ging Ordnung in diese verworrenen Verhältnisse zu bringen, entstand grosse Unzufriedenheit im Lande und es liefen viele Beschwerden ein. Als der Landtag des Jahres 1863—64 zusammentrat, kam auch diese Frage zur Sprache. In zahlreichen Gesuchen wurde Klage darüber geführt, in welche Lage die Bevölkerung auf den staatlichen Ländereien geraten sei. Alle Stände des Landtags waren darüber einig, dass die Bestimmungen betr. die Forstverwaltung zu ändern seien. Infolgedessen wurde 1865 ein Staatsforstausschuss eingesetzt, aber auch dadurch wurde die öffentliche Meinung nicht beruhigt, sondern auf dem nächsten Landtag kam diese Frage wieder zur Sprache.

Die Unzufriedenheit mit der Tätigkeit der Forstverwaltung kam auch in der Presse zum Ausdruck, in der zahlreiche Artikel, teilweise in sehr heftigem Tone, teilweise aber auch verhältnismässig objektiver Art über diese Frage veröffentlicht wurden. Die Klagen richteten sich hauptsächlich gegen die Massnahmen zur Durchführung der Ordnung in den Staatsforsten. Die Unzufriedenheit wurde noch dadurch gesteigert, dass die Verwaltungskosten in den ersten Jahren grösser als die Einnahmen waren.

Nach Verlauf einiger Jahre begannen die Gemüter sich jedoch zu beruhigen, besonders als man auf Vorschlag des Ausschusses vom Jahre 1865 den am meisten umstrittenen Punkt der Neuordnung betr. die Ansiedlungsverhältnisse änderte. Auf dem Landtag des Jahres 1872 betrafen die Forderungen vor allem die Verringerung der Forstmeisterstellen und Senkung der Gehälter der Forstmeister, die Aufhebung der Forsthochschule in Evo, die Beförderung der Kolonisation und die Missstände, die sich für die Gemeinden aus dem Besitz von Staatsländereien ergaben. Besonders wurden die geringen Einnahmen aus den Staatsforsten bemängelt.

In den 80-er und 90-er Jahren des vorigen Jahrhunderts beschäftigte diese Frage dauernd den Landtag und die Presse. Die öffentliche Meinung verhielt sich trotz der Ver-

änderungen immer noch ablehnend gegen die Behörde. Teilweise blieb dies noch so bis in dieses Jahrhundert hinein und Klagen gegen die staatliche Forstwirtschaft sind hier und da noch in der letzten Zeit geäußert worden, aber allmählich begannen doch weitere Volkskreise die Bedeutung derselben zu verstehen und anzuerkennen, besonders da die Einkünfte aus den Staatsforsten stark wuchsen und die Ausgaben um das Vielfache überstiegen.

Helsinki 1932
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
Kirjapainon Oy.